

BILAG TIL RAPPORT

FRA

LANGTIDSPLANKOMITEEN I NORGES

VASSDRAGS- OG ELEKTRISITETSVESEN

NORGES VASSDRAGS- OG ELEKTRISITETSVESEN

Oslo, des. 1974

BILAG TIL RAPPORT

FRA

LANGTIDSPLANKOMITEEN I NORGES
VASSDRAGS- OG ELEKTRISITETSVESEN

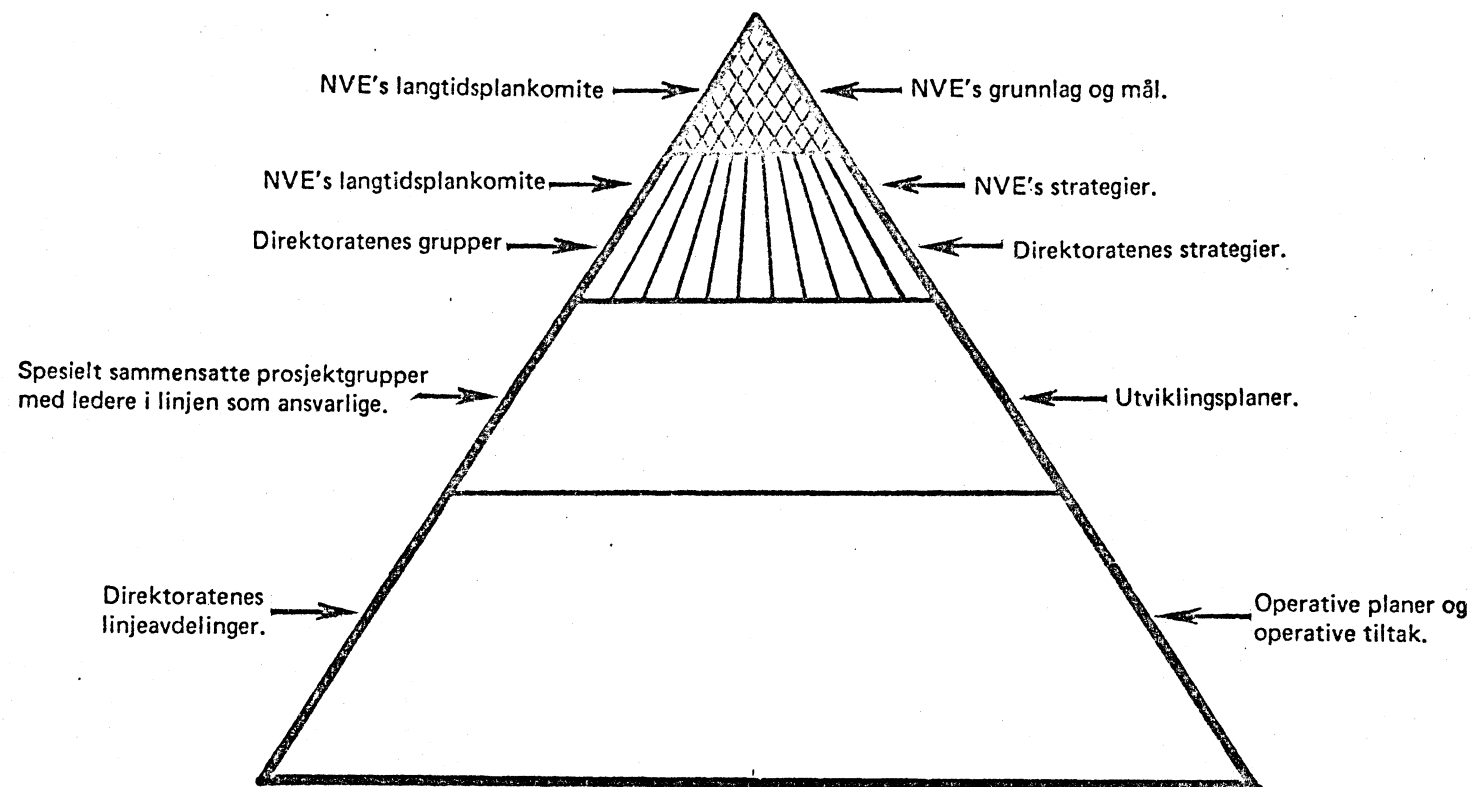
B I L A G

1. Langtidsplanarbeidets hierarkiske oppbygging.
2. Oversikt dokumenter og rapporter som er underlag for nærværende rapport.
3. Oversikt vedr. NVE's og langtidsplanarbeidets organisasjon.
4. NVE's strategiske omverden.
5. Strategisk Plan for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.
6. Strategisk Plan for A/S Statskraft
7. Strategisk Plan for A/S Norgeskraft
8. Strategisk Plan for Elektrisitetsdirektoratet.
9. Strategisk Plan for Direktoratet for Statskraftverkene.
10. Strategisk Plan for Vassdragsdirektoratet.

LTP – ARBEIDETS HIERARKISKE OPPBYGGING

Ansvarlig for planlegging:

Planleggingsnivåer:

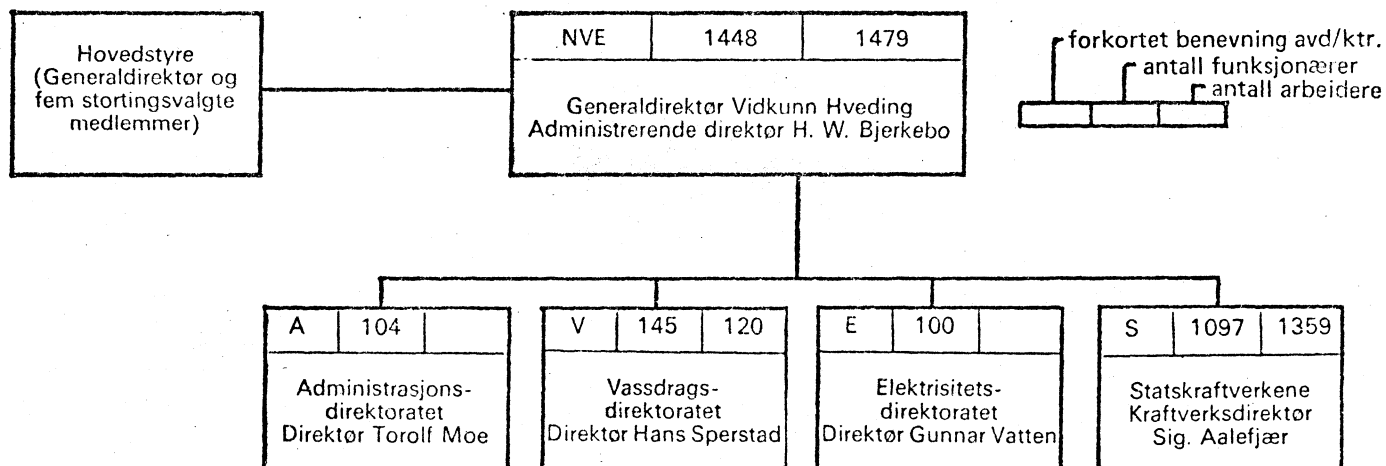
REFERANSER

Listen er ikke fullstendig, men er begrenset til de viktigere dokumenter og rapporter som har hatt betydning i forbindelse med langtidsplanleggingen i NVE. Fortegnelsen er ordnet kronologisk:

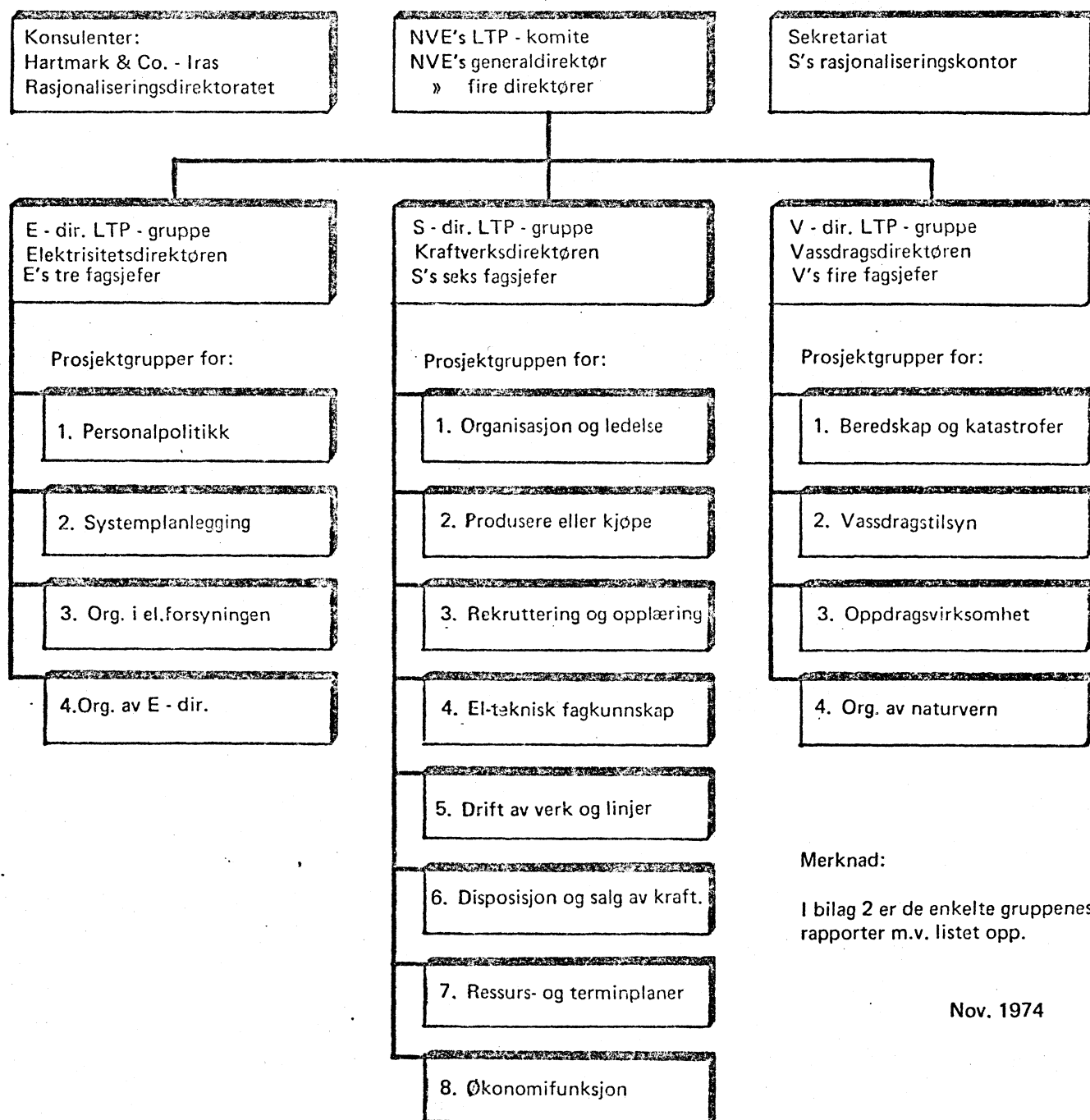
1. Industridepartementet. St.prp. nr. 100 (1950-60):
NVE's organisasjon, kompetanse m.v.
2. Rasjonaliseringsdirektoratet. Arbeidsdokument for vurderingen av NVE's organisasjon. 18.9. 1968.
3. Industridepartementet. St.meld. nr. 97 (1969-70):
Om energiforsyningen i Norge.
4. Johan Vogt. Elektrisitetslandet Norge. 1971.
5. Statskraftverkene, forslag til organisatoriske justeringer og personalbehov på KORT SIKT med sikte på bl.a. kjernekraftutbygging. Okt. 1971.
6. Statskraftverkene, forslag til idégrunnlag samt målsetting, oppgaver og strategier. 24.10. 1972.
7. Stortingets kontroll med forvaltningen m.v. NOU 1972:38.
8. Dokument nr. 7 (1972-73). Utredning fra Utvalget til å utrede spørsmål vedrørende Stortingets kontroll med forvaltningen m.v.
9. Miljøverndepartementet. St.prp. nr. 124 (1972-73):
Om opprettelse av ressursavdeling i Miljøverndepartementet.
10. Industridepartementet. St.prp. nr. 85 (1973-74):
Statskraftverkernes leveringer - kraftpriser og andre kontraktsvilkår.
11. Industridepartementet. St.meld. nr. 100 (1973-74).
Energiforsyningen i Norge i fremtiden.
12. Prosjektgruppe 1/S. Organisasjon, ledelse og LTP. 28.5. 1973.
13. Prosjektgruppe 2/S. "Produsere eller kjøpe". 21.5. 1973.
14. Prosjektgruppe 4/S. Elektroteknisk fagkunnskap. 30.5. 1973.
15. Vassdragsdirektoratet. Interessegruppeanalyse. 6.7.1973.
16. Elektrisitetsdirektoratet's strategier og policies. 17.8., 2.7.,
samt 12.9. 1973.

17. NVE's interessegrupper. 18.9.1973.
18. Elektrisitetsdirektoratets grunnlag og mål. 26.9. 1973.
19. Hartmark + Co-Iras kommentar til rapport fra LTP-prosjektgruppe for: "Organisasjon, ledelse og LTP". 26.9. 1973.
20. Prosjektgruppe 5/S. Drift av verk og linjer. 14.1. 1974.
21. Prosjektgruppe 6/S. Disposisjon og salg av kraft. 19.10. 1973.
22. Prosjektgruppe 1/V. Vassdragsdirektoratets beredskaps- og katastrofetjeneste. 22.5. 1974.
23. Prosjektgruppe 2/V. Vassdragstilsynets fremtidige funksjon og arbeidsområde. 20.7. 1974.
24. Vassdragsdirektoratets Strategiske Plan. 3.7. 1974.

NVE'S ORGANISASJON

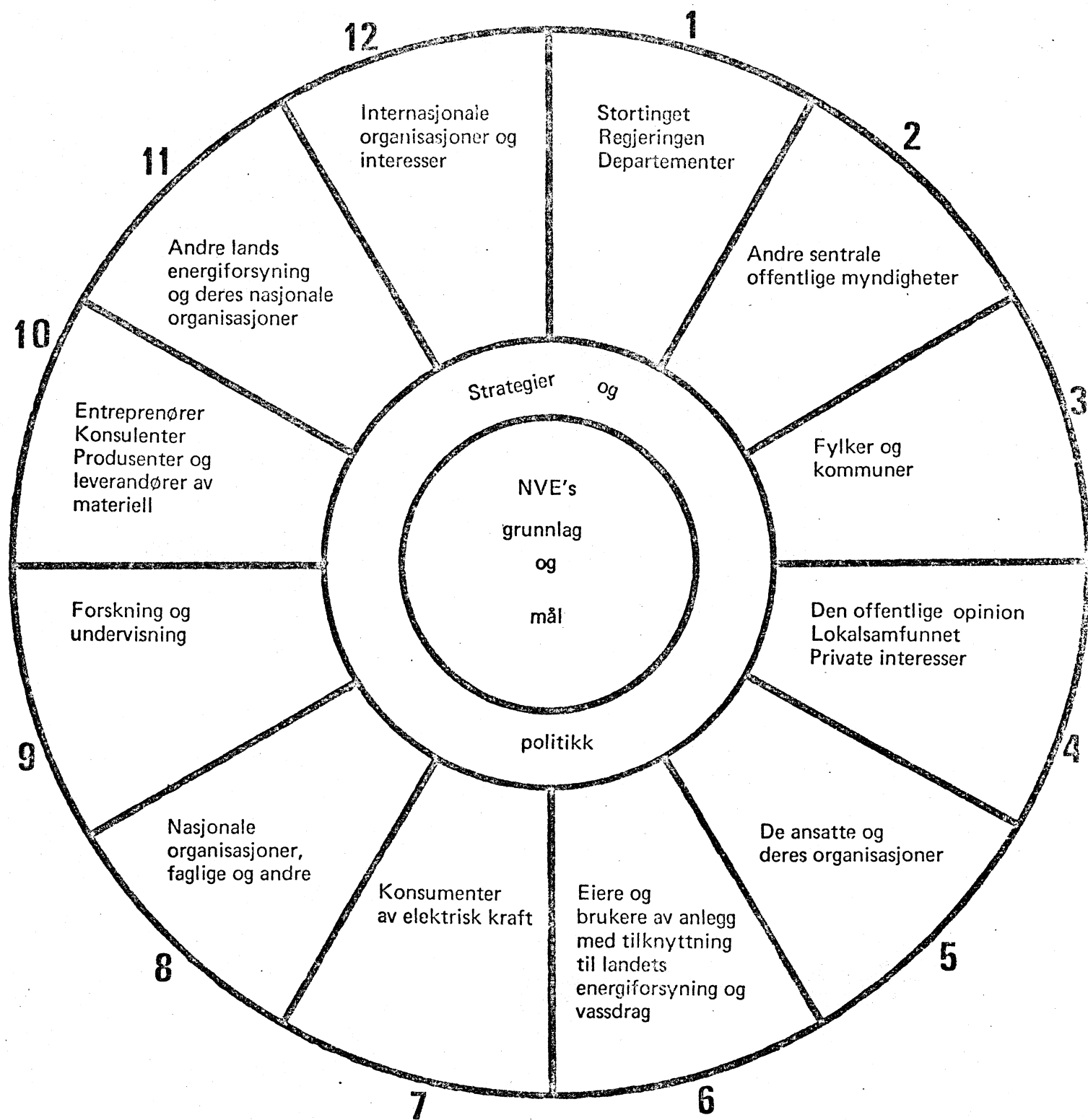

ORGANISASJON AV LTP I NVE

Nov. 1974

NVE's STRATEGISKE OMVERDEN

STRATEGISK PLAN
FOR
NORGES VASSDRAGS- OG ELEKTRISITETSVESEN

1. GRUNNLAG

Grunnlaget for NVE's eksistens er:

- at vassdragene er en naturressurs av primær betydning for landet.
- at elektrisitetsforsyningen er en del av samfunnets infrastruktur.
- at det i vårt land, og i tiden fremover vil være, en sterk sammenheng mellom vassdragsdisponering og elektrisitetsforsyning.
- at elektrisitetsforsyningsoppgavene og ressursdisponeringen i vassdragene krever tiltak og koordinering på landsbasis.
- at elektrisiteten, vassdragene og anlegg i vassdrag kan fremby fare for liv og eiendom.
- at staten på denne bakgrunn har erkjent ansvar for opprettholdelse av en god elektrisitetsforsyning, en samfunnsgagnlig disponering av vassdragene og for de sikkerhetsmessige forhold i vassdragene og i elektrisitetsforsyningen.
- at staten for å kunne ta hånd om disse oppgaver har funnet det hensiktsmessig å opprette en egen etat for vassdrags- og elektrisitetsvesen.

2. MÅL

NVE skal innenfor rammen av overordnede myndigheters vedtak og direktiver sørge for

- at det blir nok elektrisk kraft av tilfredsstillende kvalitet til lavest mulig total kostnad.
- at vassdragene og vannressursene blir disponert på samfunnsgagnlig måte.

Elektrisitetsforsyningsoppgaver:

- NVE skal sørge for at gjennomføring og organisasjon skjer etter samfunnsmessige kriterier med sikte på fordeling av ressursene under hensyn til miljø og berørte nærings- og forbrukerinteresser.

- NVE skal føre tilsyn med landets elektriske anlegg, herunder skipsflåtens, og anlegg på norsk kontinentalsokkel, og kontrollere at bestemmelser og forskrifter for dette overholdes.
- NVE forestår i beredskapssituasjoner ledelsen av den samlede elektrisitetsforsyning.
- NVE skal med sitt primære nett legge forholdene til rette for kraftoverføring innenlands og forestå kraftutveksling og kraftutbyggingssamarbeid med andre land.
- Med utgangspunkt i myndighetenes vedtak og planer, evt. forslag fra NVE, skal NVE forestå planlegging, bygging og drift av store vannkraftverk, termiske kraftverk, samtlige kjernekraftverk samt det primære nett.
- NVE's eget praktiske engasjement innen elektrisitetsforsyningen skal innenfor rammen av den vedtatte energipolitikk gjennomføres etter forretningsmessige prinsipper.

Vassdragsoppgaver:

- NVE skal sørge for kontroll og koordinering av disponeringen av vassdragene og vannressursene, herunder føre tilsyn med byggverk i eller over vassdragene samt arbeide for flomsikring, flomvarsling og landskapspleie.
- NVE forestår i beredskaps- og katastrofesituasjoner ledelsen av tiltak i forbindelse med vassdragene.
- NVE skal sørge for den hydrologiske utforskningen av landets vassdrag og vannressurser.
- NVE skal opprettholde en bred faglig ekspertise som er tilstrekkelig til å utføre de pålagte og forventede oppgaver. Herunder skal NVE også sørge for å være orientert om de mer langsiktige teknologiske perspektivene og forskningsresultatene innen sine fagområder.
- NVE skal ut fra sin faglige ekspertise, og som sentralmyndighetenes utførende organ, yte service og bistand til andre kraftselskaper, samt støtte norsk forskning og industri gjennom oppdrag, utveksling av fagkunnskaper og andre samarbeidstiltak.
- NVE skal informere om sin virksomhet og ta sikte på å utvikle samarbeid med institusjoner, selskaper og forbrukere innen rammen av NVE's oppgaver.
- NVE skal søke å gjennomføre en personalpolitikk som gir tilfredshet og utvikling i arbeid, produktivitet under gode helseforhold, godt samarbeid og god korpsånd.

3. STRATEGI OVERFOR ETATENS OMVERDEN

NVE skal i sin virksomhet i særlig grad ha oppmerksomheten rettet mot følgende interessegrupperinger:

- 3.1 Storting, regjering og departementene.
- 3.2 Andre sentrale offentlige myndigheter.
- 3.3 Fylker og kommuner.
- 3.4 Eiere og brukere av anlegg med tilknytning til landets energiforsyning og vassdrag.
- 3.5 Konsumenter av elektrisk kraft.
- 3.6 Arbeidstakerne og deres organisasjoner.

Også disse interessegrupperinger og virksomheter er av stor betydning for NVE's arbeid og skal vies oppmerksomhet:

- 3.7 Den offentlige opinion, lokalsamfunnet og de enkelte hvis interesser virksomheten berører.
- 3.8 Nasjonale organisasjoner, faglige og andre.
- 3.9 Forskning og undervisning.
- 3.10 Entreprenører, konsulenter, produsenter og leverandører av materiell.
- 3.11 Andre lands energiforsyning og vassdragsmyndigheter og deres nasjonale organisasjoner.
- 3.12 Internasjonale organisasjoner med tilknytning til NVE's arbeidsfelter og interesser.

4. STRATEGI FOR PRODUKTER OG TJENESTER

NVE's hovedprodukter og sentrale tjenester i forbindelse med elektrisitetsforsyningen omfatter:

- 4.1 Klarlegge landets behov for elektrisk kraft samt andre tjenester kraftforsyningen naturlig kan dekke.
- 4.2 Skaffe oversikt over ("inventere") landets vannkraftressurser og andre ressurser for kraftproduksjon.
- 4.3 Utarbeide hovedplaner for utbyggingen av landets elektrisitetsforsyningsapparat og sørge for planleggingssamarbeid mellom utbyggerne.
- 4.4 Utarbeide generalplaner for disponering av gjenværende store vannkraftkilder.

- 4.5 Stå for statens utbygging av kraftverk (store vannkraftverk, termiske kraftverk og alle kjernekraftverk) og utbyggingen av det primære overføringsnett.
- 4.6 Stå for driften av statens kraftforsyningsanlegg omfattende produksjon og overføring av kraft, samt disponering og salg av kraft (engros).
- 4.7 Sørge for at fordelene ved samkjøring av alle landets kraftforsyningsanlegg blir utnyttet.
- 4.8 Forestå kraftutveksling og delta i kraftforsyningssamarbeid med andre land.
- 4.9 Forestå ledelsen av landets kraftforsyning i beredskapssituasjoner og i krig.
- 4.10 Være myndighetenes rådgivende organ i alle spørsmål vedr. kraftforsyningen, herunder spørsmål vedr. finansiering, kraftpriser og organisasjon.
- 4.11 Forestå konsesjonsbehandling i tilknytning til kraftforsyningen.
- 4.12 Forestå kontroll og tilsyn med elektriske anlegg, apparater og materiell.

NVE's hovedprodukter og sentrale tjenester i forbindelse med vassdragene og vannressursene omfatter:

- 4.13 Våke over almene og offentlige interesse i vassdragene.
- 4.14 Være myndighetenes rådgivende og koordinerende organ i vassdrags-spørsmål, herunder bistå myndighetene med utarbeidelse av lover og retningslinjer for vassdragenes og vannressursenes utnyttelse og vern.
- 4.15 Behandle og fremme innstilling om ervervs- og vassdragsregulerings-konsesjoner.
- 4.16 Innkreve konsesjonsavgifter til stat og kommuner og fordele de kommunale avgifter.
- 4.17 Utøve kontroll og tilsyn med alle anlegg i og over vassdragene, bl.a. med dammer, kraftanlegg, anlegg for vann og avløp m.v.
- 4.18 I samarbeid med andre offentlige myndigheter forberede beredskaps-tiltak og være rådgiver ved katastrofesituasjoner i forbindelse med vassdragene.

- 4.19 Forestå de hydrologiske og glasiologiske undersøkelser i Norge samt geodetiske målinger som er spesielt knyttet til vassdragene, samt stille resultatene til disposisjon for de som har berettiget interesse.
- 4.20 Sørge for flomvarsling samt planlegge og forestå bygging av flom-sikringsanlegg.
- 4.21 Føre kontroll og tilsyn samt ta initiativ til landskapspleie i forbindelse med vassdragene.
- 4.22 Ivareta andre oppgaver innen den teknologiske og samfunnsmessige utviklingen i tilknytning til vassdragene som ikke er dekket av annen offentlig myndighet.

5. STRATEGI FOR ADMINISTRASJON OG PERSONALE

NVE er "en kunnskapsbedrift" og vil i ennu høyere grad utvikle seg til det. Derfor er administrasjonens og personalets faglige nivå og holdning til oppgavene utslagsgivende for å få full effekt. Det tas sikte på at

- organisasjons- og lederutviklingen blir ført videre.
- ansettelsespolitikken skal heve det faglige nivå på alle områder.
- de ansatte skal stimuleres til planmessig å utvide sine kunnskaper og sin innsikt på områder som har betydning for NVE's arbeid.
- ansattes syn på etaten som en god arbeidsgiver blir styrket ved under hensyn til innsats og kvalifikasjoner å arbeide for at lønssituasjonen for alle kategorier ansatte blir best mulig, bidra til løsningen av ansattes boligbehov og forøvrig yte velferdstjenester.
- sikkerheten for liv og helse under utførelse av tjenesten blir best mulig ivarettatt, og at gode helseforhold for de ansatte søkes sikret gjennom et kontinuerlig helse- og vernearbeid.
- det søkes skapt et godt miljø og god kontakt med ansatte og deres organisasjoner.

6. STRATEGI FOR ANLEGG, UTSTYR OG LOKALER

Under hensyn til at oppgaver i forbindelse med elektrisitetsforsyningen og vassdragene krever en relativt høy grad av enhetlig ledelse og koordinering og forøvrig er nær forbundet som følge av vannkraftens dominerende stilling i landets elektrisitetsforsyning, skal NVE sørge for

- å føre tilsyn med og komme med pålegg om at anlegg og utstyr i forbindelse med elektrisitetsforsyningen og vassdragene blir planlagt, utbygd/produisert samt vedlikeholdt bl.a. med sikte på sikkerhet for liv og helse, hensyn til andre samfunnsinteresser samt tilfredsstillende kvalitet av kraftleveransene.
- å føre tilsyn med at krav til elektriske anlegg og utstyr under norsk jurisdiksjon utenfor rikets grenser også blir dekket, f.eks. på/i skipsflåten, den norske del av kontinentalsokkelen og Norges biland.
- å føre tilsyn med og komme med pålegg om at elektrisitetsforsyningens anlegg og utstyr samt de tekniske anlegg i vassdragene dekker rimelige krav i relasjon til de trusler som kan oppstå under beredskap og krig.
- å initiere at teknologiske fremskritt av betydning for anlegg og utstyr blir utnyttet i et rasjonelt tempo.

Når det gjelder NVE's egne anlegg, utstyr og lokaler skal en ta sikte på

- å være fullt på høyde med den teknologiske utviklingen, bl.a. for at hele elektrisitetsforsyningen og interesser i forbindelse med vassdragene skal kunne utnytte NVE's erfaringer.
- at NVE's kraftforsyningsanlegg holder en høy teknisk standard under hensyn til den sentrale stilling disse anlegg har innen landets elektrisitetsforsyning og dermed for driftssikkerheten i hele landet.
- å minske presset på kontorlokaler i Oslo ved å desentralisere de sider av NVE's virksomhet som ikke er nær knyttet til et daglig samarbeid med sentraladministrasjonen eller annen virksomhet i Oslo.

7. STRATEGI VIS Á VIS MYNDIGHETER

Som myndighetenes utøvende organ i elektrisitetsforsynings- og vassdrags-spørsmål skal NVE arbeide for

- å utvikle samarbeid, gjensidig fortrolighet og tillit i forhold til de overordnede myndigheter, d.v.s. NVE's hovedstyre, departementer og regjering. Dette er nødvendig for at NVE skal bli delegert den myndighet og det ansvar som er en forutsetning for en effektiv arbeidsform.
- å opparbeide tillit og faglig respekt hos kontrollerende myndigheter som f.eks. revisjon, skattemyndigheter, arbeidstilsyn, konsesjonsmyndigheter m.v.
- å samarbeide med andre tjenesteytende myndigheter, som f.eks. NSB, Vegvesenet, NGO, organer for alle typer samfunnsplanlegging m.v., under

hensyn til samfunnets overordnede interesser. NVE skal arbeide for å utnytte de enkelte myndigheters spesielle kunnskaper og forutsetninger samt unngå dobbeltarbeid.

- å etablere et rasjonelt samarbeid med de lokale myndigheter så langt det er rimelig under hensyn til at de mange tiltak i forbindelse med elektrisitetsforsyningen og vassdragene ofte stiller kommuner, bygder og enkeltpersoner overfor nye problemer og uvante situasjoner. Spesielt skal NVE i forbindelse med egen utbyggingsvirksomhet og drift påse at de tiltak NVE iverksetter kombineres med distriktsinteressene.

8. STRATEGI FOR FINANSER OG ØKONOMI

NVE's overordnede målsetting tar sikte på en riktig samfunnsøkonomisk disponering. Derfor skal NVE i forbindelse med den langsiktige utviklingen og planleggingen av landets elektrisitetsforsyning samt den videre disponeringen av utnyttelsen av vassdragene og vannressursene. sørge for

- at NVE's tiltak og anbefalinger blir i samsvar med en strategi som tar sikte på å maksimalisere den samfunnsmessige gevinst på sikt totalt sett.
- at nye investeringer i elektrisitetsforsyningen skal beregnes og fastsettes bl.a. under hensyn til den samfunnsmessige grensenytte av alternative investeringer i andre sektorer uttrykt ved en kalkulasjonsrente fastsatt av overordnet myndighet.

NVE's egen økonomiske virksomhet omfatter drift og utbygging av statens kraftforsyningsanlegg, anlegg av flomsikringsanlegg, den sentrale kontorvirksomhet m.v. Innenfor rammen av den samfunnsmessige, langsiktige målsetningen skal denne virksomheten drives etter sunne økonomiske prinsipper.

NVE skal derfor sørge for

- at oppgavene løses til de lavest mulige totale kostnader under hensyn til kvalitetskrav og betydningen av å opprettholde egen kompetanse på sentrale fagområder.
- at det foretas en løpende vurdering av hvilke oppgaver det er lønnsomt å utføre i eget regi eller om oppgavene best (kvalitet, tid, økonomi) kan løses av andre offentlige myndigheter, kraftforsyningsorganisasjoner, institutter, konsulenter og entreprenører.
- at NVE etter nærmere avtale med myndighetene i det enkelte tilfelle påtar seg å forestå gjennomføringen av ikke rentable tiltak i forbindelse med elektrisitetsforsyningen og vassdragene når dette er ønskelig av hensyn

til den overordnede samfunnsmessige målsetningen.

9. STRATEGI FOR NVE'S ORGANISASJON

- 9.1 Organiseringsen av NVE skal baseres på at NVE's saksområder og oppgaver utgjør et integrert hele og/eller er så nær beslektet at ansvaret vis á vis overordnet myndighet samt koordineringen i forhold til andre myndigheter og samfunnsinteresser krever en felles, enhetlig ledelse.
- 9.2 Den daglige ledelse av hele etaten skal forestås av en generaldirektør. Generaldirektørens behov for planer, saksforberedelse, utredninger m.v. dekkes ved en fleksibel utnyttelse av forskjellige ledd i etatens organisasjon.
- 9.3 Organisasjonens oppbygning skal ta sikte på en mest mulig rasjonell arbeidsordning og klar ansvarsfordeling i forbindelse med følgende hovedoppgaver:
- Systemplanlegging og koordinering av den videre utbygging og drift av landets samlede elektriske kraftforsyning.
  - Tilsyn og kontroll med landets samlede elektriske kraftforsyning.
  - Gjennomføring av statens eget praktiske engasjement i forbindelse med utbygging og drift av kraftforsyningsanlegg.
  - Undersøkelser, planlegging, kontroll og koordinering av tiltak i forbindelse med vassdragenes og vannressursenes utnyttelse og vern.
- 9.4 Organisasjonens forskjellige enheter skal i den utstrekning det er mulig under hensyn til deres hovedoppgaver og kompetanse kunne utnyttas fleksibelt til hjelpe- og stabstjenester for hele etaten. Bare i de tilfeller der behovet for hjelpe- eller stabstjenester er av særlig omfattende og/eller av tverrfaglig karakter eller det er særlige grunner for en løpende koordinering og oppfølging av flere, større enheter i linjen, skal det organiseres egne faste hjelpe- eller stabsenheter.
- 9.5 For å sikre den best mulig gjennomføringen av store og mer kompliserte enkeltprosjekter, skal ledelsen i hvert tilfelle delegeres til en bestemt prosjektleder med fullt ansvar og myndighet.

- 9.6 Spesielle behov for eksternt eller internt samarbeid eller rådgivning i forbindelse med NVE's oppgaver og saksområder skal, der skjønnes hensiktsmessig, dekkes av utvalg eller råd.
- 9.7 Myndighet og ansvar skal så langt råd er følge ad i alle ledd av organisasjonen.
- 9.8 Oppgavene skal delegeres så langt som kompetanse- og samarbeidsforholdene tillater det.
- 9.9 Alle organisatoriske forhold skal preges av fleksibilitet og justeres etter behov.

10. HOVEDSTRATEGI FOR NVE'S FREMTIDIGE DRIFT OG UTVIKLING

- 10.1 NVE's to primære oppgaver i forbindelse med landets elektrisitetsforsyning er å sørge for
- at forbrukerne av elektrisk kraft får dekket sine behov for kraft på en tilfredsstillende måte til de lavest mulig totale kostnader.
  - at myndighetene ved NVE's bistand stadig har god nok kontroll og oversikt.
- NVE's hovedstrategi skal derfor ta sikte på en utnyttelse av NVE's ressurser til en balansert innsats i forbindelse med
- statlig kontroll, oversikt og ledelse.
  - arbeid med å legge forholdene til rette for en rasjonell utnyttelse av de betydelige ressurser og en kompetanse som hittil er bygd opp i forbindelse med utviklingen av landets elektrisitetsforsyning både i distriktene og sentralt samt i forbindelse med forskning og norsk industri.
  - videre planlegging av hvorledes landets naturressurser som kan nyttes til produksjon av elektrisk kraft, best kan disponeres for en fortsatt dekning av stigningen i forbruket.
  - spredning av informasjon til alle kategorier av forbrukere vedr. elektrisitetens riktige anvendelse.
  - videreføringen av statens direkte engasjement i forbindelse med bygging og drift av alle kategorier kraftforsyningsanlegg under hensyn til å få de beste løsninger sett i videste sammenheng.
  - fortsettelse av kraftforsyningssamarbeidet med andre land der norske interesser er tjent med dette.

10.2 NVE's primære oppgave i forbindelse med vassdragene og vannressursene er å bidra til at deres videre utnyttelse og vern skjer under hensyn til den overordnede samfunnsmessige målsetting og i samsvar med statsledelsens intensjoner.

NVE's hovedstrategi skal derfor ta sikte på å bygge ut og disponere NVE's ressurser slik at

- myndighetene ved NVE's bistand stadig har den fulle oversikt og via NVE kan utøve den nødvendige kontroll i samarbeid med andre offentlige instanser som er involvert.
- de mange ulike interesser som vil bli berørt ved nye tiltak blir best mulig tatt hensyn til og koordinert.
- NVE kan føre sine egne undersøkelser og tiltak videre med sikte på å sikre de ulike interesser best mulig.

S T R A T E G I S K P L A N

for

A/S STATSKRAFT

1. Grunnlag

Grunnlaget for A/S Statskrafts eksistens er

- at Stortinget via et statlig, praktisk utførende statsaksjeselskap innen kraftforsyningen, ønsker å kunne øve en direkte innflytelse på planlegging, bygging, drift, samkjøring og prisutvikling vedrørende elektronisk kraft.
- at disse oppgaver best kan ivaretas ved den økonomiske frihet som aksjeselskapsformen medfører.
- at aksjeselskapsformen gir mulighet for å føre en hensiktsmessig personalpolitikk, noe som i dagens arbeidskraftsituasjon er av helt vesentlig betydning for å kunne utføre de oppgaver som Stortinget forutsetter i Energimeldingen.
- at selskapet tilføres lånemidler uten å belaste statsbudsjettet.

2. Mål

A/S Statskraft skal innenfor rammen av myndighetenes retningslinjer delta i prosjektering, planlegging, bygging og drift av produksjons- og overføringsanlegg for elektrisk kraft, samt arbeide for en optimal kraftforsyning (med "kraft" menes her og senere "elektrisk kraft"). Utbygging og prisfastsettelse skal skje etter samfunnsøkonomiske kriterier, med sikte på en riktig utnyttelse og fordeling av ressursene. Bygging og drift skal utføres til lavest mulig kostnader, hensyn tatt til miljø, natur, næringsinteresser og bedriftsøkonomisk sunne prinsipper.

A/S Statskraft skal legge forholdene til rette for kraftoverføring innenlands og forestå kraftutveksling med andre land.

A/S Statskraft skal ut fra sin brede, faglige ekspertise yte service og bistand til andre kraftselskaper, samt støtte norsk forskning og industri gjen-

nom oppdrag, utveksling av fagkunnskaper og andre samarbeidstiltak.

A/S Statskraft bør i samarbeid med andre norske interesser gjøre sin ekspertise tilgjengelig for utviklingsland og delta i arbeidet med å ivareta landets interesser i internasjonalt kraftforsyningssamarbeid.

A/S Statskraft skal, for å løse sine betydelige oppgaver, benytte de muligheter som finnes for et aksjeselskap til å føre en hensiktsmessig personalpolitikk og ha en fleksibel, tidsmessig organisasjon.

A/S Statskraft skal, innenfor de rammer myndighetene setter ha den økonomiske frihet som gjelder for et statsaksjeselskap. Det forutsettes at selskapet tilføres lånemidler uten å belaste statsbudsjettet, og at selskapet gir en rimelig avkastning på aksjekapitalen.

3. Strategi overfor bedriftens omverden

Den dominerende innflytelse A/S Statskraft vil få på et for landet meget viktig område, på enkelte felt er det monopol, tilsier at bedriften overfor sin omverden må være innstilt på service, åpenhet og samarbeide.

Bedriften skal i særlig grad ha oppmerksomheten rettet mot følgende interessegrupperinger:

3.1 Storting, regjering, departementene og NVE.

3.2 Andre sentrale offentlige myndigheter.

3.3 Fylker og kommuner.

3.4 Arbeidstakerne og deres organisasjoner.

3.5 Eiere og brukere av anlegg med tilknytning til landets energiforsyning og vassdrag.

3.6 Konsumenter av elektrisk kraft.

Også følgende interessegrupperinger og virksomheter er av stor betydning for bedriftens virksomhet:

3.7 Den offentlige opinion, lokalsamfunnet og de enkelte hvis interesser virksomheten berører.

3.8 Nasjonale organisasjoner, faglige og andre.

3.9 Forskning og undervisning.

3.10 Entreprenører, konsulenter, produsenter og leverandører av materiell.

3.11 Andre lands myndigheter når det gjelder energiforsyning og deres nasjonale organisasjoner.

3.12 Internasjonale organisasjoner med tilknytning til bedriftens arbeidsfelter og interesser.

4. Strategi for produkter og tjenester

A/S Statskrafts hovedprodukter og sentrale tjenester i forbindelse med elektrisitetsforsyningen tilsier at bedriften må:

4.1 klarlegge den del av landets behov for elektrisk kraft, samt andre tjenester for kraftforsyningen det er naturlig at bedriften dekker.

4.2 utarbeide generalplaner for disponering av gjenværende store vannkraftkilder.

4.3 stå for planlegging og bygging av kraftverk (store vannkraftverk, termiske kraftverk og alle kjernekraftverk) og av det primære overføringsnett.

4.4 ha oversikt over landets vannkraftressurser og andre ressurser for kraftproduksjon, utarbeide planer for det primære overføringsnett og produksjonsapparat ("systemplanlegging"), alt i samarbeide med NVE og større kraftselskaper.

4.5 stå for driften av egne kraftforsyningsanlegg omfattende produksjon og overføring av kraft, samt disponering og salg av kraft (en gros), og påta seg slike oppgaver for andre kraftselskaper om så ønskes.

4.6 Gjennom kontinuerlig vurdering av behov, magasiner og produksjonsapparat, overvåking av driftstilstanden og ansvar for koplinger i det primære overføringsnett, kjøp og salg av tilfeldig kraft, å tilstrebe at fordelene ved samkjøring av alle landets kraftforsyningsanlegg blir utnyttet.

4.7 forestå kraftutveksling med andre land og delta i internasjonalt kraftforsyningssamarbeid.

4.8 utrede og gi råd i spørsmål vedrørende kraftforsyningen, herunder finansiering, kraftpriser og organisasjon, som NVE eller andre myndigheter ber om.

5. Strategi for administrasjon og personale.

A/S Statskraft er "en kunnskapsbedrift" og vil i ennu høyere grad utvikle seg til det. Derfor er administrasjonens og personalets faglige nivå og holdning til oppgavene utslagsgivende for å få full effekt. Det tas sikte på at:

- 5.1 organisasjons- og lederutvikling blir en kontinuerlig prosess.
- 5.2 ansettelsespolitikken skal heve det faglige nivå.
- 5.3 de ansatte skal stimuleres til planmessig å utvide sine kunnskaper og sin innsikt på områder som har betydning for bedriften.
- 5.4 ansattes syn på etaten som en god arbeidsgiver blir styrket ved, under hensyn til innsats og kvalifikasjoner, å arbeide for at lønssituasjonen for alle kategorier ansatte blir god, bidra til løsning av ansattes boligbehov og forøvrig yte velferdstjenester.
- 5.5 sikkerheten for liv og helse under utførelse av tjenesten blir best mulig ivarettatt og at gode helseforhold sikres gjennom effektivt helse- og vernearbeid.
- 5.6 det søkes skapt et godt miljø og god kontakt med ansatte og deres organisasjoner.

6. Strategier for anlegg, utstyr og lokaler

A/S Statskraft vil sørge for at:

- 6.1 anlegg og utstyr blir planlagt, utbygd og vedlikeholdt etter normer godt innenfor pålegg og gjeldende forskrifter, bl.a. med sikte på sikkerhet for liv og helse, andre samfunnsinteresser og tilfredstillende kvalitet av kraftleveransene.
- 6.2 bedriftens anlegg og utstyr dekker rimelige krav i relasjon til de trusler som kan oppstå under beredskap og krig.
- 6.3 teknologisk fremskritt av betydning for anlegg og utstyr blir utnyttet i et rasjonelt tempo.
- 6.4 bedriften er fullt på høyde med den teknologiske utviklingen, bl.a. for at hele elektrisitetsforsyningen skal kunne utnytte bedriftens erfaringer.
- 6.5 bedriftens kraftforsyningsanlegg holder en høy teknisk standard under hensyn til den sentrale stilling disse anlegg har innen elektrisitetsforsyningen og dermed for driftssikkerheten i hele landet.
- 6.6 de sider av bedriftens virksomhet som ikke er nær knyttet til et daglig samarbeid med sentraladministrasjonen eller annen virksomhet i Oslo, blir desentralisert.

7. Strategi vis á vis myndigheter

Som myndighetenes utøvende organ i elektrisitetsforsyning for statens regning skal A/S Statskraft arbeide for å:

- 7.1 utvikle samarbeid, gjensidig fortrolighet og tillit i forhold til departementer, regjering og NVE. Dette er nødvendig for at bedriften skal bli delegert den myndighet og det ansvar som er en forutsetning for en effektiv arbeidsform.
- 7.2 opparbeide tillit og faglig respekt hos kontrollerende myndigheter som f.eks. revisjon, skattemyndigheter, arbeidstilsyn, konsesjonsmyndigheter, elektrisitetstilsyn, damkontroll m.v.
- 7.3 samarbeide med tjenesteytende myndigheter, som f.eks. NSB, Vegvesenet, NGO, organer for alle typer samfunnsplanlegging m.v., under hensyn til samfunnets overordnede interesser. Bedriften skal søke å utnytte de enkelte myndigheters spesielle kunnskaper og forutsetninger samt unngå dobbeltarbeid.
- 7.4 etablere et rasjonelt samarbeid med de lokale myndigheter så langt det er rimelig under hensyn til at de mange tiltak i forbindelse med elektrisitetsforsyningen ofte stiller kommuner, bygder og enkeltpersonell overfor nye problemer og uvante situasjoner. Spesielt skal bedriften i forbindelse med egen byggevirksomhet og drift påse at de tiltak som iverksettes kombineres med distriktsinteressene når det kan skje uten særlige kostnader for bedriften.

8. Strategier for finanser og økonomi

A/S Statskrafts overordnede målsetting tar sikte på en riktig samfunnsøkonomisk disponering. Derfor skal bedriften, i forbindelse med den langsiktige utvikling og planlegging av landets elektrisitetsforsyning, sørge for at:

- 8.1 dens tiltak og anbefalinger blir i samsvar med en strategi som tar sikte på å maksimalisere den samfunnsmessige gevinst på sikt totalt sett.
- 8.2 nye investeringer i elektrisitetsforsyningen skal beregnes og fastsettes bl.a under hensyn til den samfunnsmessige grensenytte av alternative investeringer i andre sektorer, uttrykt ved en kalkulasjonsrente fastsatt av overordnet myndighet.

A/S Statskrafts egen økonomiske virksomhet omfatter bygging og drift av statens kraftforsyningsanlegg. Innenfor rammen av den samfunnsmessige, langsiktige målsettingen skal virksomheten drives etter sunne forretningsmessige prinsipper

A/S Statskraft skal derfor sørge for at:

- 8.3 oppgavene løses til de lavest mulige totale kostnader under hensyn til kvalitetskrav.

- 8.4 det foretas en løpende vurdering av hvilke oppgaver det er lønnsomt å utføre i eget regi eller om oppgavene best (kvalitet, tid, økonomi) kan løses av andre, det være seg offentlige myndigheter, kraftforsyningsorganisasjoner, institutter, konsulenter eller entreprenører.
- 8.5 bedriften etter nærmere avtale får dekket kostnadene ved i enkelte tilfelle å påta seg gjennomføring av ikke rentable tiltak når dette er ønskelig av hensyn til den overordnede samfunnsmessige målsetting. Refusjon søkes også når slike tiltak pålegges bedriften av overordnet myndighet.

9. Strategi for A/S Statskrafts organisasjon

- 9.1 Organisasjonens oppbygging overvåkes kontinuerlig og skal ta sikte på rasjonell arbeidsordning og klar ansvarsfordeling.
- 9.2 For å sikre rasjonell gjennomføring av store og mer kompliserte enkeltprosjekter vil ledelsen i de enkelte tilfelle normalt delegeres til en bestemt prosjektleder med fullt byggherreansvar og myndighet.
- 9.3 Spesielle behov for eksternt eller internt samarbeid eller rådgiving i forbindelse med bedriftens oppgaver og saksområder skal, der dette antas hensiktsmessig, dekkes av utvalg eller råd.
- 9.4 Myndighet og ansvar skal så langt råd er følges ad i alle ledd av organisasjonen.
- 9.5 Oppgavene skal delegeres i den grad kompetanse- og samarbeidsforhold tillater det.
- 9.6 Alle organisatoriske forhold skal preges av fleksibilitet og justeres etter behov.

10. Hovedstrategi for drift og utvikling

A/S Statskrafts to primære oppgaver i forbindelse med landets elektrisitetsforsyning er å sørge for at:

- 10.1 kundene får dekket sine behov for elektrisk kraft på tilfredsstillende måte til lavest mulig totale kostnader.
- 10.2 myndighetene stadig har den kontroll og oversikt med kraftforsyningen de har behov for.

A/S Statskraft skal derfor ta sikte på å utnytte sine ressurser til en balansert innsats i forbindelse med:

- 10.3 myndighetenes behov for kontroll, oversikt og ledelse av elektrisitetsforsyningen.
- 10.4 å legge forholdene til rette for en rasjonell utnyttelse av de betydelige ressurser og den kompetanse som hittil er bygd opp i forbindelse med utviklingen av landets elektrisitetsforsyning, og i forbindelse med forskning og innen norsk industri.
- 10.5 videre planlegging av hvorledes landets naturressurser best kan disponeres for en fortsatt dekning av stigningen i forbruket.
- 10.6 videreføringen av statens direkte engasjement i forbindelse med bygging og drift av alle kategorier kraftforsyningsanlegg under hensyn til å få de beste løsninger sett i videste sammenheng.
- 10.7 fortsettelse av kraftforsyningssamarbeidet med andre land der norske interesser er tjent med dette.

STRATEGISK PLAN

for

A/S NORGESKRAFT

1. Grunnlag

Grunnlaget for A/S Norgeskrafts eksistens er

- at elektrisitetsforsyningen i teknisk henseende utgjør et samlet system som krever en relativt høy grad av enhetlig ledelse og koordinering, hvis de ressurser myndighetene godkjenner anvendt til elektrisitetsforsyningsformål skal bli optimalt utnyttet.
- at det på ovennevnte bakgrunn hos den politiske ledelse har vokst fram det syn at gjennomføringen av den videre utbygging og drift av nye produksjonsverk (vann-, varme- og kjernekraft) samt av det primære overføringsnett (linjer, understasjoner, driftssentraler) derfor skal skje under en felles ledelse og administrasjon.
- at finansieringen av kraftutbyggingen kan foregå uten å belaste statsbudsjettet ved at det tas opp lån ved å pantsette egne anlegg og - om nødvendig - gi garanti fra eierne av anleggene.
- at oppbyggingen av en felles ledelse og administrasjon bl.a. under hensyn til gjennomføringen av de mange praktisk arbeidsoppgaver, konkurransen om arbeidskraften og et klart økonomisk ansvar er best sikret gjennom et aksjeselskap, A/S Norgeskraft med eget styre og generalforsamling.
- at A/S Norgeskraft etableres ved at staten og større engrosleverandører av elektrisk kraft (fylkesverk og lignende) tegner aksjer i selskapet. Det antas at staten bør ha minst 50 % av aksjene for at Stortinget via generalforsamlingen skal få nødvendig kontroll med bl.a. prisnivå og enhetlige tariffer innen landet.

2. Mål

A/S Norgeskraft skal sørge for at landets fremtidige el-behov blir dekket ved at selskapet leverer kraft en gros til sine aksjeeiere eller til storforbrukere.

Kraften skal fremskaffes til lavest mulige kostnader, under hensyntagen til natur, miljø og næringsinteresser, og leveres til den enkelte eier innen hans område til samme pris over hele landet.

A/S Norgeskrafts daglige, praktiske arbeid blir å gjennomføre etter vanlige, sunne forretningsmessige prinsipper, bl.a. med sikte på at selskapet via egen inntjenings- evne, egenkapital og lån blir i stand til å finansiere den videre utbyggingen, lokal- forsyningen ekskl., i takt med forbruksstigningen og kravene til en i alle hen- seende tidsmessig forsyning av elektrisk kraft.

A/S Norgeskraft skal sørge for at utbyggingen og driften skal skje etter samfunns- messige retningslinjer bl.a. ved at selskapet ved sitt primære nett legger forhold- ene til rette for den lokale kraftforsyningen som i det vesentlige forutsettes organisert på fylkesbasis.

A/S Norgeskraft skal sørge for at såvel system- som detaljplanleggingen samt gjennomføringen av utbygging og drift blir løst, bortsett fra det som har forbindelse med den lokale kraftforsyning eller med planer som allerede er vedtatt eller er av særlig begrenset omfang.

A/S Norgeskraft skal ved kjøp eller leie skaffe seg disposisjonsretten over de vik- tigste nåværende kraftverk og overordnede stamlinjenett slik at selskapet kan fore- stå den daglige dirigering og samkjøring av landets totale produksjonsapparat. Leien kan avtales som årlig beløp eller som en bestemt årlig fastkraftleveranse.

A/S Norges kraft skal sørge for at myndighetenes eventuelle pålegg til selskapet om å forestå utbygging og/eller drift av elektrisitetsforsyningstiltak som er urentable blir løst etter særskilt avtale med staten.

A/S Norgeskraft skal forestå alt praktisk, elektrisk kraftforsyningssamarbeid og samkjøring med andre land i samsvar med statsmyndighetenes intensjoner.

A/S Norgeskraft skal forestå teknisk drift og vedlikehold av egne anlegg, og kan også påta seg dette for andre.

A/S Norgeskraft skal opprettholde og utvikle en bred faglig ekspertise på alle de områder som er naturlig ved løsningen av ovennevnte oppgaver, og at denne ekspert- ise er til disposisjon for sentralmyndighetenes utøvende organer, andre kraftsel- skaper samt forskning og industri her i landet.

A/S Norgeskraft skal gjennomføre en personalpolitikk som legger forholdene til rette for tilfredshet og utvikling i arbeid, god korpsånd, produktivitet og med- bestemmelse.

En konsekvens av foranstående blir at Statskraftverkene avvikler planlegging og

utbygging, evt. også drift av anlegg. Samkjøringen av kraftverkene i Norge avvikles. Den resterende del av NVE blir et konsesjonsbehandlende/givende og kontrollerende forvaltningsorgan, samtidig som det fortsatt evt. får ansvaret for inngåtte industrikraftkontrakter og ivaretar statens interesser i A/S Norgeskraft.

3. Strategi overfor bedriftens omverden.

A/S Norgeskraft skal i sin virksomhet i særlig grad ha oppmerksomheten rettet mot følgende interessegrupperinger:

- 3.1 Storting, regjering og departementer.
- 3.2 Andre sentrale offentlige myndigheter.
- 3.3 Fylker og kommuner.
- 3.4 Eiere og brukere av anlegg med tilknytning til landets energiforsyning.
- 3.5 Konsumenter av elektrisk kraft.
- 3.6 Arbeidstakerne og deres organisasjoner.

Også disse interessegrupperinger og virksomheter er av stor betydning for A/S Norgeskrafts arbeid og skal vies oppmerksomhet:

- 3.7 Den offentlige opinion, lokalsamfunnet og de enkelte hvis interesser virksomheten berører.
- 3.8 Nasjonale organisasjoner, faglige og andre.
- 3.9 Forskning og undervisning.
- 3.10 Entreprenører, konsulenter, produsenter og leverandører av materiell.
- 3.11 Andre lands myndigheter når det gjelder energiforsyning og deres nasjonale organisasjoner.
- 3.12 Internasjonale organisasjoner med tilknytning til A/S Norgeskrafts arbeidsfelter og interesser.

4. Strategi for produkter og tjenester.

A/S Norgeskrafts hovedprodukter og sentrale tjenester i forbindelse med elektrisitetsforsyningen omfatter:

- 4.1 Klarlegge landets behov for elektrisk kraft samt andre tjenester kraftforsyningen naturlig kan dekke.
- 4.2 Skaffe oversikt over ("inventere") landets vannkraftressurser og andre ressurser for kraftproduksjon.
- 4.3 Utarbeide hovedplaner for utbyggingen av landets elektrisitetsforsyningsapparat.

- 4.4 Utarbeide generalplaner for disponering av gjenværende store vannkraftkilder.
- 4.5 Stå for all utbygging av kraftverk (store vannkraftverk, termiske kraftverk og alle kjernekraftverk) og utbyggingen av det primære overføringsnett.
- 4.6 Stå for driften av alle primære kraftforsyningsanlegg omfattende produksjon og overføring av kraft, samt disponering og salg av kraft (en gros).
- 4.7 Sørge for at fordelene ved samkjøring av alle landets kraftforsyningsanlegg blir utnyttet.
- 4.8 Forestå kraftutveksling og delta i kraftforsyningssamarbeid med andre land.
- 4.9 Være rådgivende organ i alle spørsmål vedrørende kraftforsyning, herunder spørsmål vedrørende finansiering, kraftpriser og organisasjon.

5. Strategi for administrasjon og personale.

A/S Norgeskraft er "en kunnskapsbedrift" og vil i ennu høyere grad utvikle seg til det. Gigantbedriften vil stille meget store krav til ledelse, koordinering og samarbeid. Derfor er administrasjonens og personalets faglige nivå og holdning til oppgavene utslagsgivende for å få full effekt. Det tas sikte på at:

- 5.1 organisasjons- og lederutviklingen blir ført videre.
- 5.2 ansettelsespolitikken skal heve det faglige nivå på alle områder.
- 5.3 de ansatte skal stimuleres til planmessig å utvide sine kunnskaper og sin innsikt på områder som har betydning for A/S Norgeskrafts arbeid.
- 5.4 ansattes syn på bedriften som en god arbeidsgiver blir styrket ved under hensyn til innsats og kvalifikasjoner å arbeide for at lønssituasjonen for alle kategorier ansatte blir best mulig, bidra til løsningen av ansattes boligbehov og forøvrig yte velferdstjenester.
- 5.5 sikkerheten for liv og helse under utførelse av tjenesten blir best mulig ivarettatt, og at gode helseforhold for de ansatte søkes sikret gjennom et kontinuerlig helse- og vernearbeid.
- 5.6 det søkes skapt et godt miljø og god kontakt med ansatte og deres organisasjoner.

6. Strategi for anlegg, utstyr og lokaler.

A/S Norgeskraft vil sørge for at:

- 6.1 anlegg og utstyr blir planlagt, utbygd og vedlikeholdt etter normer godt innenfor pålegg og gjeldende forskrifter, bl.a med sikte på sikkerhet for liv og

helse, andre samfunnsinteresser og tilfredsstillende kvalitet av kraftleveransene.

- 6.2 bedriftens anlegg og utstyr dekker rimelige krav i relasjon til de trusler som kan oppstå under beredskap og krig.
- 6.3 teknologisk fremskritt av betydning for anlegg og utstyr blir utnyttet i et rasjonelt tempo.
- 6.4 bedriften er fullt på høyde med den teknologiske utviklingen, bl.a. for at hele elektrisitetsforsyningen skal kunne utnytte bedriftens erfaringer.
- 6.5 bedriftens kraftforsyningsanlegg holder en høy teknisk standard under hensyn til den sentrale stilling disse anlegg har innen elektrisitetsforsyningen og dermed for driftssikkerheten i hele landet.
- 6.6 de sider av bedriftens virksomhet som ikke er nær knyttet til et daglig samarbeid med sentraladministrasjonen eller annen virksomhet i Oslo, blir desentralisert.

7. Strategi vis á vis myndigheter.

Som det utøvende organ i elektrisitetsforsyningsspørsmål skal A/S Norgeskraft arbeide for

- 7.1 å utvikle samarbeid, gjensidig fortrolighet og tillit i forhold til A/S Norgeskrafts eiere (styre og generalforsamling), myndigheter, departementer og regjering. Dette er nødvendig for at A/S Norgeskraft skal bli delegert den myndighet og det ansvar som er en forutsetning for en effektiv arbeidsform.
- 7.2 å opparbeide tillit og faglig respekt hos kontrollerende myndigheter som f.eks. revisjon, skattemyndigheter, arbeidstilsyn, konsesjonsmyndigheter m.v.
- 7.3 å samarbeide med tjenesteytende myndigheter, som f.eks. NSB, Vegvesenet, NGO, organer for alle typer samfunnsplanlegging m.v., under hensyn til samfunnets overordnede interesser. A/S Norgeskraft skal arbeide for å utnytte de enkelte myndigheters spesielle kunnskaper og forutsetninger samt unngå dobbeltarbeid.
- 7.4 å etablere et rasjonelt samarbeid med de lokale myndigheter så langt det er rimelig under hensyn til at de mange tiltak i forbindelse med elektrisitetsforsyningen ofte stiller kommuner, bygder og enkeltpersoner overfor nye problemer og uvante situasjoner. Spesielt skal A/S Norgeskraft i forbindelse med utbyggingsvirksomhet og drift påse at de tiltak man iverksetter kombineres med distriktsinteressene når det kan skje uten særlige kostnader for bedriften.

8. Strategi for finanser og økonomi.

A/S Norgeskrafts overordnede målsetting tar sikte på en riktig samfunnsøkonomisk disponering. Derfor skal selskapet i forbindelse med den langsiktige utviklingen og planleggingen av landets elektrisitetsforsyning sørge for

- 8.1 at A/S Norgeskrafts tiltak og anbefalinger blir i samsvar med en strategi som tar sikte på å maksimalisere den samfunnsmessige gevinst på sikt totalt sett.
- 8.2 at nye investeringer i elektrisitetsforsyningen skal beregnes og fastsettes bl.a. under hensyn til den samfunnsmessige grensenytte av alternative investeringer i andre sektorer uttrykt ved en kalkulasjonsrente fastsatt av myndighetene.

A/S Norgeskrafts økonomiske virksomhet omfatter drift og utbygging av kraftforsyningsanlegg. Innenfor rammen av den samfunnsmessige, langsiktige målsettingen skal denne virksomhet drives etter sunne forretningsmessige prinsipper.

A/S Norgeskraft skal derfor sørge for

- 8.3 at oppgavene løses til de lavest mulige totale kostnader under hensyn til kvalitetskrav.
- 8.4 at det foretas en løpende vurdering av hvilke oppgaver det er lønnsomt å utføre i egen regi eller om oppgavene best (kvalitet, tid, økonomi) kan løses av myndigheter, institutter, konsulenter og entreprenører.
- 8.5 at A/S Norgeskraft etter nærmere avtale med myndighetene i det enkelte tilfelle påtar seg å forestå gjennomføringen av ikke rentable tiltak i forbindelse med elektrisitetsforsyningen når dette er ønskelig av hensyn til den overordnede samfunnsmessige målsetting.

9. Strategi for A/S Norgeskrafts organisasjon.

- 9.1 Organisasjonens oppbygging skal ta sikte på en rasjonell arbeidsordning og klar ansvarsfordeling i forbindelse med følgende hovedoppgaver:
  - Systemplanlegging og koordinering av den videre utbygging og drift av landets samlede elektriske kraftforsyning.
  - Utbygging av kraftforsyningsanlegg.
  - Teknisk drift av kraftforsyningsanlegg.
  - Kraftsalg samt samkjøring av hele landets elektrisitetsforsyning.
- 9.2 Myndighet og ansvar skal så langt råd er følges ad i alle ledd av organisasjonen.

- 9.3 Oppgavene skal delegeres så langt som kompetanse- og samarbeidsforholdene tillater det.
- 9.4 Alle organisatoriske forhold skal preges av fleksibilitet og justeres etter behov.

10. Hovedstrategi for A/S Norgeskrafts drift og utvikling.

A/S Norgeskrafts to primære oppgaver i forbindelse med landets elektrisitetsforsyning er å sørge for at:

10.1 kundene får dekket sine behov for kraft på en tilfredsstillende måte til de lavest mulig totale kostnader.

10.2 myndighetene får mulighet for god kontroll og oversikt.

A/S Norgeskrafts hovedstrategi skal derfor ta sikte på en utnyttelse av sine ressurser til en balansert innsats i forbindelse med

10.3 kontroll, oversikt og ledelse.

10.4 å legge forholdene til rette for en rasjonell utnyttelse av de betydelige ressurser og den kompetanse som hittil er bygd opp i distriktene og sentralt i forbindelse med utviklingen av landets elektrisitetsforsyning og i forbindelse med forskning og innen norsk industri.

10.5 videre planlegging av hvorledes landets naturressurser best kan disponeres for en fortsatt dekning av stigningen i forbruket.

10.6 spredning av informasjon til alle kategorier av forbrukere vedrørende elektrisitetens riktige anvendelse.

10.7 videreføring av statens og de store kraftselskapers direkte engasjement i forbindelse med bygging og drift av alle kategorier kraftforsyningsanlegg under hensyn til å få de beste løsninger sett i videste sammenheng.

10.8 fortsettelse av kraftforsyningssamarbeidet med andre land der norske interesser er tjent med dette.

1. GRUNNLAG, MÅL OG OPPGAVER FOR
ELEKTRISITETSDIREKTORATET.

1.1 Grunnlag

Elektrisitetsforsyningen er en integrert del av samfunnets infrastruktur og må derfor inngå i den overordnede planlegging og ressursdisponering. Elektrisitetsdirektoratets grunnlag og mål bygger på at Stortinget, via et statlig forvaltningsorgan underlagt Industridepartementet, ønsker å kunne øve en direkte innflytelse på ressursutnyttelse, planlegging, organisasjon og drift av landets elektrisitetsforsyning, samt utøve kontroll og tilsyn med denne.

1.2 Mål og oppgaver.

Elektrisitetsdirektoratet skal gjennom planlegging av den fremtidige elektrisitetsforsyning utrede og klarlegge alternative systemplaner og legge forholdene til rette for at den innenlandske kraftoppdekning skjer med minst mulig innsats av ressurser. Direktoratet forutsettes videre, i overensstemmelse med myndighetenes målsetting når det gjelder veksten innen de enkelte sektorer, å arbeide for at den alminnelige forsyning og prioritert industri i alle deler av landet kan få nok kraft av tilfredsstillende kvalitet.

Elektrisitetsdirektoratet skal innenfor rammen av myndighetenes retningslinjer koordinere utbyggingen av landets elektrisitetsforsyning, og i den utstrekning virkemidlene er stilt til disposisjon styre utviklingen av denne etter lovbestemte og/eller aksepterte linjer i norsk elektrisitetspolitikk. Dette omfatter også arbeidet for å oppnå en rasjonell struktur innen elektrisitetsforsyningen.

Elektrisitetsdirektoratet skal avgjøre elektriske konsesjoner og fremme innstillinger om ekspropriasjoner for elektriske anlegg, fastsette og innkreve konsesjonsavgifter og behandle konsesjonskraftspørsmål.

Elektrisitetsdirektoratet skal innenfor rammen av myndighetenes retningslinjer og ut fra en teknisk/økonomisk vurdering avgi innstilling om finansieringsmåter for utbygging av elektrisitetsforsyningen. Ved denne vurdering forutsettes også at det er tatt hensyn til prisutjevnerende faktorer.

Elektrisitetsdirektoratet skal forestå det offentlige tilsyn med elektriske anlegg, herunder skipsflåten og anlegg på norske kontinentalsokler, og kontrollere at bestemmelser og forskrifter overholdes for derved å øke sikkerheten ved elektrisitetens anvendelse.

Elektrisitetsdirektoratet skal drive rådgivende og informativ virksomhet for å fremme en riktig anvendelse av elektrisiteten.

Elektrisitetsdirektoratet skal ifølge delegasjon i beredskapssituasjoner forestå ledelsen av landets elektrisitetsforsyning. Likeledes skal direktoratet i knapphetssituasjoner av særlig alvorlig art påse at rasjoneringslovens bestemmelser følges når det gjelder fordeling av tilgjengelig kraft.

Elektrisitetsdirektoratet skal ut fra sin brede, faglige ekspertise og som myndighetenes utøvende organ yte service og bistand til landets kraftforsyning og foreninger og institusjoner som har tilknytning til kraftforsyningen, samt støtte norsk forskning og industri gjennom oppdrag, utveksling av fagkunnskap og andre samarbeidstiltak.

Elektrisitetsdirektoratet skal i størst mulig utstrekning samarbeide med nasjonale og internasjonale organer.

Elektrisitetsdirektoratet bør i samarbeid med andre norske interesser gjøre sin ekspertise tilgjengelig bl a for utviklingsland.

Elektrisitetsdirektoratet skal opprettholde en bred faglig ekspertise som er tilstrekkelig til å utføre de pålagte og forventede oppgaver. Herunder skal direktoratet også sørge for å være orientert om de mer langsiktige teknologiske perspektivene og forskningsresultatene innen sine fagområder.

Elektrisitetsdirektoratet skal søke å gjennomføre en personalpolitikk som legger forholdene til rette for god helse, tilfredshet og utvikling i arbeid, god korpsånd og produktivitet.

2. STRATEGI FOR PRODUKTER OG TJENESTER, BRUKERE AV PRODUKTER OG TJENESTER, BRUK AV EKSTERN BISTAND.

2.1 Strategi for produkter og tjenester.

For å løse de grunnleggende oppgaver og nå de angitte mål skal Elektrisitetsdirektoratets ressurser anvendes på følgende måte :

- holde seg underrettet om de til enhver tid aksepterte prinsipper i norsk energipolitikk og være engasjert i drøftinger og analyser vedrørende landets fremtidige energiforsyning og særlig elektrisitetsforsyningen.
- samle data og opplysninger, samt bearbeide og lagre disse på hensiktsmessig måte for anvendelse bl a i planleggingsøyemed.
- utvikle metodikk for systemplanlegging generelt og for databehandlingen, systemanalysen, prosjektvurderingen og elementinnpassingen spesielt.
- stå for eller foreta hovedtyngden av generelle utredninger i systemplanleggingen, for å kunne forme grunnlaget for innordning, beslutninger og avgjørelser som i stor utstrekning tas av andre.
- bearbeide og fremlegge grunnlagsmateriale for de aktuelle og fremtidige finansieringsbehov på utbyggings- og overføringssektoren ved interne og eksterne undersøkelser.

- utarbeide forskrifts- og normforslag, samt delta og forestå konitearbeid for diskusjon om disse forslag.
- treffe beslutninger, samt besørge kunngjøring, utgivelse og teknisk informasjon om forskrifter og normer.
- foreta kontroll med overholdelsen, fortolkninger, avvikelser og dispensasjoner fra forskrifter og normer.
- utvikle metodikk for etterregning av fordelingsnettenes reelle kostnad til støtte for avdelingens eget arbeid.
- ta initiativ til generelle utredninger om organisasjons- og rasjonaliseringsspørsmål innen elforsyningen for overordnede myndigheter.
- ta initiativ og medvirke i distriktene under arbeid med aktuelle organisasjonsspørsmål.
- gi tilrådninger i økonomiske saker som vurderinger og prioritering av lånesøknader ved låneopptak i offentlige banker og på obligasjonsmarkedet.
- prioritere, detaljbehandle og fremme forslag om tildeling av statsstønadsmidler, samt føre kontroll med at stønadsmidlene blir benyttet i samsvar med vedtatte planer.
- informere og påvirke landets læreanstalter i utdanningsspørsmål innen energisektoren.
- virke som rådgiver i planleggings- og organisasjonsspørsmål, såvel innen NVE og departementene som utad til elforsyningen og berørte og interesserte instanser og institusjoner.

- forstå ledelsen av landets elektrisitetsforsyning i beredskapssituasjoner, samt fordele all tilgjengelig kraft i knapphetssituasjoner ifølge rasjoneringslovens intensjoner.
- samarbeid med organer og institusjoner i andre land og bidra til internasjonal utveksling av faglig kunnskap.
- gjøre sin ekspertise tilgjengelig for utviklingsland, i den grad dette er mulig.
- bestrebe seg på å gjennomføre en personalpolitikk og et arbeidsopplegg som legger forholdene til rette for utvikling, trivsel og god helse for den enkelte, samt god samarbeidsånd og effektivitet i organisasjonen som helhet.

2.2 Strategi overfor brukere av produkter og tjenester.

Elektrisitetsdirektoratet skal overfor brukerne yte tjenester innenfor hele sitt kompetansesråde, og i særlig grad innen følgende områder :

- Tekniske, økonomiske, samfunns- og miljømessige vurderinger.
- Elektrisitetsforsyningens organisasjonsforhold.
- Innstillinger, uttalelser og utredninger.
- Forskrifter, konsesjon og tilsyn.
- Data og forskningsarbeid.

Følgende grupper brukere skal anses som de primære og ha særlig krav på å få dekket sitt behov for produkter og tjenester :

- Storting og departementet
- Hovedstyret i NVE.

- Andre direktorater og avdelinger i NVE.
- Andre offentlige etater og administrasjonseenheter.
- Private interesser (grunneiere, interessegrupperinger, presse etc).
- Konsumenter, samt eiere og brukere av elektriske anlegg.
- Konsulenter, produsenter, leverandører og entreprenører.
- Nasjonale organisasjoner.
- Forskningsinstitutt og prøvelaboratorier.
- Internasjonale organisasjoner og utvalg.
- Offentlige og private interesser i utlandet.
- De ansatte.

2.3 Strategi for bruk av ekstern bistand.

Hovedretningslinjene for bruk av ekstern bistand som alternativ til Elektrisitetsdirektoratets egen innsats skal være hensynet til arbeidsresultatets kvalitet, tidsfaktoren og betydningen av å opprettholde egen kompetanse på sentrale fagområder.

I saker hvor Elektrisitetsdirektoratet selv ikke har, og hvor det ikke er rimelig å bygge opp egen kompetanse og kapasitet, skal andre institusjoners faglige ekspertise utnyttes. Dette gjelder både uttalelser og utredninger i den løpende saksbehandling, samt spesialoppgaver av annen art.

Elektrisitetsdirektoratet skal ved konsesjonssøknader innhente uttalelser og opplysninger fra berørte instanser og interesser i henhold til konsesjonslovgivningen.

3. STRATEGI VIS-A-VIS MYNDIGHETER, STYRINGSVERK OG SAMFUNN.

Direktoratet skal i forholdet til overordnet myndighet, d.v.s. regjering, Storting og departement, bestrebe seg på å legge forholdene til rette for samarbeid, gjensidig fortrolighet og tillit. Dette er nødvendig for at man skal bli tildelt den delegering og det ansvar som er en forutsetning for at man skal fylle oppgaven. I mange saker vil det være riktig å trekke myndighetene tidligst mulig inn i saksbehandlingen.

Den primære forutsetning for tillit er faglig styrke og at man utfører en saksforberedelse som best mulig belyser alle relevante forhold.

Under utövelse av pliktene i henhold til lov, samt pålegg fra overordnet myndighet skal man la service i enhver form gjennomsyre organisasjonen for å betjene hele samfunnet på beste måte.

Ved handlinger, innstillinger og avgjørelser skal det tas sikte på en balansert disponering og utnyttelse av landets ressurser til elektrisitetsforsyningsformål.

Under behandling av søknad om elektriske konsesjoner skal man beflitte seg på samarbeid med søkeren, samt alle andre berørte parter for å få saken belyst så godt som mulig.

Som kontrollerende myndighet skal man bestrebe seg på å opparbeide tillit og faglig respekt fra alle berørte interessenter.

Overfor eventuelle overnasjonale myndigheter skal man bistå egne overordnede myndigheter med å ivareta Norges interesser i den grad det er mulig innenfor den målsetting og de regler som gjelder.

I alt samarbeid med andre skal det tilstrebes så enkle og lite byråkratiske samarbeidsformer som mulig. Dette gjelder overfor alle enkeltpersoner, organer og instanser som man i virksomheten kommer i kontakt med. Det skal arbeides for delegering og søkes å fjerne alle unødige ledd i saksbehandlingen. Gjennom massemedia og overfor myndigheter, utbyggere og publikum skal det drives saklig, aktiv informasjon for å øke forståelsen for alle sider av elektrisitetsforsyningen.

4. STRATEGI FOR PERSONALPOLITIKK, ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON.

Mulighetene for å oppfylle målsettingen er avhengig av at direktoratet har tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft med interesse for arbeidet og med evne og vilje til samarbeid, og at dette personell settes inn under en kvalifisert ledelse i en organisasjonsform som er hensiktsmessig i relasjon til de ulike oppgaver.

Det vil bli søkt å etablere organisasjonsformer som gir klare ansvars- og myndighetsforhold, naturlige kompetanseområder og hvor det fremmes en enkel arbeidsgang og betryggende saksbehandling.

Organisasjonsformene skal ikke være fastlåst, men til enhver tid tilpasset arbeidsoppgaver og behov. Man skal være oppmerksom på muligheten av å etablere arbeidsgrupper, prosjektledere og liknende samarbeidsformer på tvers av linjeorganisasjonen.

Det vil bli søkt etablert et kvalifisert lederskap ved videre utvikling av de nåværende ledere og ved å satse på nye lederemner.

Videre vil man søke tilknyttet kvalifisert arbeidskraft ved å skape et godt renome som arbeidsgiver ved å tilby interessante arbeidsforhold og ved å utnytte de muligheter som lønnsregulativet gir til en tilfredsstillende avlønning.

Det vil bli søkt å øke de ansattes kvalifikasjoner personlig og faglig gjennom interne og eksterne opplæringstilbud og ved tildeling av allsidige og interessante arbeidsoppgaver. Man vil innenfor rammen av en effektiv og forsvarlig saksbehandling gå inn for delegering av avgjørelser, ansvar og arbeidsoppgaver til avdelinger, kontorer, etablerte grupper e.l., for på den måten å videreutvikle de ansattes evner, ansvarsfølelse og etatsånd.

Det ønskes å øke de ansattes interesser og stimulere til økt innsats også gjennom en lønns- og opprykkspolitik som premierer dette, og gjennom mer aktive bestrebelser for å få rette mann på rette plass.

De ansattes sikkerhet og helse skal tas vare på gjennom systematiske verne- og helsetiltak.

Man vil søke å skape et godt arbeidsmiljø og et godt forhold mellom medarbeiderne på alle trinn, andre organer i og utenfor etaten, de ansattes organisasjoner, tillitsmenn og øvrige representanter gjennom informasjon og personlig kontakt som også gir anledning til innflytelse på egen arbeidssituasjon, slik at den enkelte kan føle sin egen betydning og plass i helheten.

Man vil søke å bidra til økt trivsel på og utenfor arbeidsplassen gjennom konstruktive og tjenlige velferdstiltak, samt i den grad det er mulig vise forståelse for den enkeltes personlige problemer.

5. FUNKSJONELL STRATEGI.

Det må søkes et effektivt samarbeid mellom avdelinger og kontor innen Elektrisitetsdirektoratets organisasjon i løsningen av arbeidsoppgaver. Enkelte saker kan kreve dannelse av arbeidsgrupper for kortere eller lengere tid med en sammensetning som gir kompetanse over et bredt felt av E's arbeidsområde. En slik

arbeidsform forutsetter et fleksibelt syn på
Elektrisitetsdirektoratets interne organisasjons-
grenser.

På alle nivåer i organisasjonen skal det legges vekt
på å gi intern informasjon i et omfang og i en
form som er tilfredsstillende for medarbeiderne.

STRATEGISK PLAN

for

Direktoratet for Statskraftverkene
i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen
nedenfor kalt Statskraftverkene

1. IDÉGRUNNLAG

- Statskraftverkernes idégrunnlag og eksistensberettigelse bygger på at Stortinget, via et statlig, praktisk utførende organ innen kraftforsyningen ønsker å kunne øve en direkte innflytelse på planlegging, utbygging, drift, samkjøring og prisutvikling vedrørende elektrisk kraft.
- Statskraftverkene skal innenfor rammene av myndighetenes retningslinjer delta i bygging og drift av produksjons- og overføringsanlegg for elektrisk kraft, samt arbeide for en optimal kraftforsyning. Utbygging og prisfastsettelse skal skje etter samfunnsøkonomiske kriterier, med sikte på en riktig utnyttelse og fordeling av ressursene. Dette under hensyn til miljø, natur, næringsinteresser og bedriftsøkonomisk sunne prinsipper. Utbygging og drift skal utføres til lavest mulige kostnader.
- Statskraftverkene skal med sine stamlinjer legge forholdene til rette for kraftoverføring innenlands og forestå kraftutveksling med andre land.
- Statskraftverkene skal ut fra sin brede, faglige ekspertise, og som myndighetenes utførende organ, yte service og bistand til andre kraftselskaper, samt støtte norsk forskning og industri gjennom oppdrag, utveksling av fagkunnskaper og andre samarbeidstiltak.
- Statskraftverkene bør i samarbeid med andre norske interesser gjøre sin ekspertise tilgjengelig for utviklingsland.

2. MÅLSETTING OG OPPGAVER

- Statskraftverkene skal delta i planleggingen av landets kraftutbygging, herunder forestå generalplanleggingen av samtlige store vannkraftprosjekter.
- Med utgangspunkt i myndighetenes vedtak og planer skal Statskraftverkene forestå prosjektering, bygging og drift av store vannkraftverk, termiske kraftverk, sentrale kjernekraftverk og det overordnede stamlinjenett.

- Statskraftverkene skal fremskaffe elektrisk kraft engros på gunstigste måte - kostnader, leveringssikkerhet, miljø og andre forhold tatt i betraktning.
- Statskraftverkene skal selge og kjøpe elektrisk kraft engros til andre kraftselskaper og til storindustri. Herunder skal det sørges for at kraftprisene blir i samsvar med vedtatt energipolitikk.
- Statskraftverkene skal forestå all eksport og import av elektrisk kraft, med mindre - annet blir bestemt eller godkjent av Stortinget.
- Statskraftverkene skal opprettholde en bred, faglig ekspertise som er tilstrekkelig til å utføre de pålagte og forventede oppgaver. Dette innebærer en kontinuerlig utvikling av administrativ og teknisk ekspertise, organisasjonsmiljø og personalpolitikk.
- Statskraftverkene skal medvirke til en personalpolitikk som gir tilfredshet i arbeidet, god korpsånd og produktivitet.
- Statskraftverkene skal i utstrakt grad samarbeide med industrien og forskningsinstitusjonene.
- Statskraftverkene skal i nødvendig utstrekning informere om sin virksomhet og sine planer.
- Statskraftverkene bør innenfor sine spesialfelt tilby faglig ekspertise i inn- og utland.
- Statskraftverkene skal delta i arbeidet for å ivareta landets interesser i det internasjonale samarbeide vedrørende elektrisitetsforsyningen.

3. STRATEGI VIS-Å-VIS MYNDIGHETER, STYRINGSVERK OG SAMFUNN

- 3.1 Det er det samlede norske samfunn som for oss må stå i sentrum og betraktes som vår oppdragsgiver. Innenfor rammen av våre forutsetninger og vår myndighet, må service i enhver form gjennomsyre alle ledd i vår organisasjon. Vår monopol- og/eller maktstilling gjør det ekstra nødvendig å huske dette.
- Ved våre handlinger og avgjørelser må vi ta sikte på det som gagnar helheten. Service overfor enkelte må ikke føre til særfordeler på vår bedrifts eller andres bekostning. Samfunnet er best tjent med at vi, i den offentlige debatt og ved ivaretagelse av våre bedriftsinteresser, klart fremholder det vi ut fra vår faglige bakgrunn mener er riktig.
- 3.2 Overfor lokalsamfunnet skal vi beflitte oss på samarbeide så langt det er rimelig og rasjonelt. Våre anlegg stiller ofte kommuner, bygder og enkeltpersoner over-

for nye problemer og uante situasjoner. Vi skal, så langt gjørlig, hjelpe dem og bl.a. påse at de tiltak vi setter i verk kombineres med distriktets interesser uten at det fører til vesentlige kostnader for bedriften utover full erstatning for skader og ulemper.

- 3.3 Vi skal i forholdet til overordnet myndighet, dvs. hovedstyret, departementer og regjering, bestrebe oss på å fremelske samarbeide, gjensidig fortrolighet og tillit. Dette er nødvendig for at vi skal bli tildelt den delegering og det ansvar som er en forutsetning for at vi skal fylle vår oppgave.

Den primære forutsetning for tillit er faglig styrke og gode resultater av vår virksomhet.

- 3.4 Også overfor kontrollerende myndigheter, som f.eks. revisjon, skattemyndigheter, siviltforsvar, arbeidstilsyn, konsesjonsmyndigheter osv., må vi opparbeide tillit og faglig respekt samt markere elektrisitetsforsyningens interesser.
- 3.5 Sammen med tjenesteytende myndigheter, som f.eks. NSB, Vegvesenet, NGO (Geografisk oppmåling), organer for alle typer samfunnsplanlegging osv., må vi arbeide for et optimalt resultat ledet av samfunnets overordnede interesser. De enkelte myndigheters kunnskaper og forutsetninger bør utnyttes og dobbeltarbeide unngås. Vi skal arbeide for gjensidig informasjon og for fornuftig fellestiltak med de offentlige tekniske etater slik som f.eks. opplæring, utveksling av tjenestemenn, erfaringer osv.
- 3.6 Overfor eventuelle overnasjonale myndigheter skal vi bistå våre egne overordnede myndigheter med å ivareta Norges interesser i den grad det er mulig innenfor den filosofi og de regler som gjelder.

Samarbeidsformer

I alt vårt samarbeide med andre skal vi tilstrebe så enkle, ubyråkratiske samarbeidsformer som mulig. Dette gjelder også såvel over- som sideordnede offentlige myndigheter. Vi skal arbeide for utstrakt delegering i alle ledd og søke å fjerne alle unødige ledd i saksbehandlingen og kontakten med avgjørende myndigheter. Gjennom massemedia og overfor myndigheter og næringslivets organisasjoner skal vi drive saklig, aktiv informasjon for å øke forståelsen og interessen for vårt arbeid.

4. STRATEGI FOR PERSONALPOLITIKK, ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON

- 4.1 Vårt virke er basert på og avhengig av et høyt kunnskapsnivå på mange felter som f.eks. teknikk, økonomi, administrasjon, jus. Personalets kvalifikasjoner er således av avgjørende betydning for resultatene av vår virksomhet. Vi skal derfor tilstrebe et personale med høyt faglig nivå, god trivsel og arbeidsmoral.

og med interesse og respekt for eget arbeid og etatens virksomhet.

- 4.2 Vi ønsker å stimulere til ekstra dyktighet og innsats ved tilrettelegging av arbeidssituasjonen og gjennom lønns-, ansettelses- og opprykkspolitikken. Vi skal på disse felter arbeide for en politikk som gir tilfredsstillende muligheter for en slik stimulering.
- 4.3 Mellom medarbeidere på alle trinn, andre organer i og utenfor etaten, ansattes faglige organisasjoner, tillitsmenn og øvrige representanter skal vi tilstrebe tillit, respekt, åpenhet og lojalitet. Vi skal arbeide for god korpsånd, slik at den enkelte skal føle sin plass i helheten og betydningen for våre resultater.
- 4.4 Vi skal tilstrebe at personalet på alle trinn gis arbeidsoppgaver, ansvar og myndighet etter sine forutsetninger, og innenfor rammen av arbeidsoppgavene får anledning til personlig og faglig utvikling.
- 4.5 Lederfunksjonen er av særlig betydning for miljø og arbeidsresultater, og vi skal legge sterk vekt på å etablere kvalifisert lederskap.
- 4.6 Ansattes sikkerhet og helse skal tas vare på gjennom systematiske verne- og helse tiltak, og vi skal gjennom velferdstiltak bidra til trivsel, helse og samhørighet.
- 4.7 Resultatet og nytten av den enkeltes arbeidsinnsats avhenger i sterk grad av hvorledes vi organiserer vår totale virksomhet. Vi skal etablere organisasjonsformer som gir klare ansvars- og myndighetsforhold, naturlige kompetanseområder og hvor vi fremmer en enkel arbeidsgang og betryggende saksbehandling. Organisasjonsformene skal ikke være fastlåst, men til enhver tid tilpasset arbeidsoppgaver og behov. Vi skal være oppmerksom på muligheten av å etablere arbeidsgrupper, prosjektledere og lignende samarbeidsformer på tvers av linjeorganisasjonen.
- 4.8 Vi skal gå inn for en sterk grad av delegering av avgjørelser, ansvar og arbeidsoppgaver til avdelinger, kontorer, etablerte grupper samt enkeltpersoner. Delegeringen skal skje innenfor de krav vi må stille til effektiv og forsvarlig saksbehandling, og under forutsetning av betryggende kontroll.

5. STRATEGI FOR ØKONOMI

- 5.1 Vi skal med sikte på en riktig utnyttelse av ressursene følge samfunnsmessige kriterier i vår virksomhet. Ved nye investeringer skal det regnes med en grensenytte tilsvarende en antatt samfunnsmessig riktig kalkulasjonsrente som fastsettes av overordnet myndighet, p.t. 10 %.

- 5.2 Den samfunnsmessige, overordnede målsetting hindrer i enkelte tilfeller en-
 vendelsen av rene bedriftsøkonomiske kriterier. Elektrisk kraft skal f. eks.
 leveres til en pris over hele landet. Det skal derfor legges vekt på å løse opp-
 gavene til lavest mulige kostnader, utvilde effektivitetsmål og kostnadsbevissthet
 hos ansatte og sikre god kostnadskontroll.
- 5.3 Ved pålegg fra myndighetene om å gjennomføre oppgaver som åpenbart ikke fylles
 kravene til en rimelig, økonomisk avkastning, skal det føres særlig kontroll med
 de økonomiske vilkåingene for statskraftverkene.
- 5.4 Kraftutveksling med utlandet skal ta sikte på å maksimallisere det økonomiske ut-
 bytte for samfunnet.

6. STRATEGI FOR PRODUKTER OG TJENESTER

Være hovedprodakter og sentrale tjenester er:

- 6.1 Elektrisk effekt og energi.

- 6.2 Overføring og fordeling av elektrisk kraft til sentrale steder over hele landet,
 samt transformering ned til mellomspenning (45 - 132 kV) på de samme steder.

- 6.3 Generalplanlegging av samtlige store vannkraftkomplekser, av kjernekraftverk-
 ene og det primære overføringsnett.

- 6.4 Distribusjon i andre og evt. nye former for fremstilling av elektrisk kraft i større
 omfang.

- 6.5 Bygnings-, elektro-, varme- og maskinteknisk planlegging og prosjek-
 tering, for enkelte disipliner også detaljprosjektering, av foran nevnte typer

anlegg, jfr. pkt. 7.

- 6.6 Prosjektledelse med særlig kompetanse på gjennomføring av store kraftutbyggs-
 oppgaver.

- 6.7 Bygnings teknisk anleggsdrift.

- 6.8 Planlegging og utførelse av teknisk vedlikehold og drift av de samme typer anlegg,
 jfr. pkt. 8.

7. STRATEGI FOR PLANLEGGING OG UTBYGGING

- 7.1 Vi får ansvar for planlegging og bygging av landets primære overføringsnett

og linjeforbindelser til utlandet. Fremføring av linjer og plassering av under-

stasjoner blir et stadig større problem. Vi skal legge vekt på langsiktige planer
 slik at de kan innarbeides i region- og reguleringsplaner fylker og kommuner

arbeidet med.

- 7.2 Vannkraft vil fortsatt i mange år være basis for nye produksjonsanlegg for elektrisk kraft. Det er av største betydning at den gjenværende del av økonomisk utbyggbar vannkraft som blir tillatt utnyttet, blir planlagt og utbygd med sikte på maksimal nytte for hele det nåværende og fremtidige kraftproduksjonssystem. Vannkraftens fortrinn ved samkjøring med kjerne-, olje- og gassfyrte kraftverk må tas vare på.

Den oppgave som herav følger, generalplanlegging av samtlige gjenværende større vannkraftsystemer, blir en hovedoppgave for oss. Vi skal ved denne oppgave se bort fra hvem eier hva.

Prosjektene kan deretter bli realisert enten som rene statskraftverk eller ved at flere interessenter går sammen om et prosjekt. Om vi skal planlegge og bygge anlegg hvor det er flere eiere, vil vi arbeide for å få eneansvaret for gjennomføringen ved at de andre blir "sleeping partners".

- 7.3 Etter anslagsvis 1985 - 90 vil vannkraftutbyggingen bli redusert i forhold til 1960-80 nivå. Det vil dog selv etter 1990 være en betydelig aktivitet i forbindelse med ombyggings-, supplements- og vedlikeholdsarbeider. Vannkraftekspertisen skal og må derfor opprettholdes.
- 7.4 Kjernekraftutbyggingen vil gradvis forskyve tyngden av vår virksomhet mot nye fagområder. Det er realistisk å regne med idriftsettelse av ca. 1000 MW kjernekraft hvert annet år fra første halvdel av 1980-årene. Vi regner med å få eneansvaret for kjernekraftutbyggingen.

Ved prosjektering og planlegging vil vi gå forsiktig fram ved at vi velger kjente og mest mulig utprøvede løsninger. Vi tar dog sikte på i fremtiden å bygge også denne type kraftverk i fjell.

Dagens teknikk betyr relativt få, meget store kraftverk plassert ved kysten i nærheten av de store forbrukerområder, med mange store linjer ut fra kraftverket. Vi vil søke å få reservert flere fremtidige byggesteder for, i tillegg til linjene, å få kraftverkene innarbeidet i region- og reguleringsplanene.

- 7.5 Konvensjonell varmekraft har sin verdi som komplettering av vannkraft i tørre år. Vi regner med å bli dekket med slik kraft ved import fra Danmark og Sverige og at vi derfor ikke engasjerer oss i planlegging av oljefyrte verk.
- 7.6 Om gass fra Nordsjøen økonomisk lar seg utnytte til elektrisk kraftproduksjon, vil det erstatte tilsvarende mengder kjernekraft. Vi skal engasjere oss i å studere mulighetene for slik anvendelse av gass og være forberedt på evt. å bli ansvarlig for bygging av gassfyrte kraftverk.

Vi skal forøvrig følge utviklingen av andre og evt. nye typer kraftverk.

8. STRATEGI FOR DRIFT AV KRAFTVENK OG OVERFØRINGSNETT

- 8.1 Normalt skal vi selv forestå drift, vedlikehold og forvaltning av statens kraftforsyningsanlegg. Dog skal vi sette bort slike oppgaver, i samarbeid med lokal kraftforsyning, når dette innebærer en rasjonalisering totalt sett. Av samme grunn skal vi kunne påta oss å løse tilsvarende oppgaver for andre.
- 8.2 Ved organisering av driftsoppgavene skal kravet til driftssikkerhet og effektivitet ivaretas ved at myndighet og ansvar søkes konsentrert, og da til de instanser oppgavene ligger best til rette for. Det fører bl.a. til at overvåking og koplingsmyndighet for det primære overføringsnett i størst mulig utstrekning vil stå direkte under vår ledelse og kontroll.
- 8.3 For å oppfylle kravet om lavest mulig driftskostnad kombinert med en tilstrekkelig leveringssikkerhet skal vi tilstrebe:
- en høy driftssikkerhet gjennom forebyggende vedlikehold, reparasjonsberedskap, driftsplanlegging og bruk av moderne systemteknikk.
  - en god personalsikkerhet gjennom klare manøvreringsprosedyrer, instruksjoner og andre sikkerhetstiltak.
  - en opplæring og trening av driftspersonalet tilpasset kravene til drifts- og personalsikkerheten.
  - samling av driftserfaringer og bearbeiding av disse bl.a. som grunnlag for utforming av nye anlegg.

9. STRATEGI FOR "PRODUSERE SELV ELLER KJØPE"

- 9.1 Vi skal, under hensyn til kvalitetskrav og betydningen av å opprettholde egen kompetanse på sentrale fagområder, søke å løse våre oppgaver til lavest mulige kostnader. Det skal herunder legges vekt på å ha en løpende vurdering av om oppgavene best (kvalitet, tid og økonomi) løses i egen regi eller ved utnyttelse av andre offentlige myndigheter, kraftforsyningsorganisasjoner, institutter, konsulenter og entreprenører.
- 9.2 Vi skal konsentrere egen virksomhet om sentrale fagområder av høy vanskelighetsgrad, dog ikke på spesialområder som kan dekkes like godt av andre. Vi skal selv lede gjennomføringen av de enkelte prosjekter og vi skal føre effektiv kontroll med kvalitet, kostnader og terminplaner. Vi skal søke å utnytte fordelene ved kontinuerlig stordrift.
- 9.3 Permanente elektro- og maskinteknisk utstyr til alle typer kraftforsyningsanlegg blir levert ferdig montert av industrien. Ved linjebygg monterer vi master, linjer mv. selv.

- 9.4 Vi skal sikte på mest mulig jevn sysselsetting av egne ansatte og unngå oppbygging av egne styrker for løsning av toppbelastningsoppgaver.
- 9.5 Fra tid til annen skal vi sette bort til andre arbeidsoppgaver vi har funnet det riktig og normalt å gjøre selv. Dette for å ha kontroll på vår egen vurdering av vår konkurransesituasjon.
- 9.6 Om vi blir pålagt å utføre enkelte arbeider i egen regi ut fra hensynet til sosial sysselsetting, skal vi, om denne virksomhet strider mot strategiene nevnt foran, i budsjettframleggene spesielt redegjøre for ekstrakostnadene ved dette.
- 9.7 Drift av de ferdige kraftforsyningsanlegg, jfr. pkt. 8.1 under "Strategi for drift".

10. STRATEGI FOR MARKED FOR KRAFT OG ANDRE TJENESTER

- 10.1 Vi er engrosleverandør av elektrisk kraft til alminnelig forsyning og storindustri. Behov innen alminnelig forsyning har prioritet. Overordnet myndighet tar stilling til prioriteringen for langsiktige kontrakter til storindustrien.

For å medvirke til en riktig administrativ utvikling av elektrisitetsforsyningen skal vi, i forståelse med Elektrisitetsdirektoratet, søke å avgrense vår innenlandske kundekrets til å omfatte større enheter.

- 10.2 Vi skal foreta oppkjøp av fastkraft, energi og/eller effekt, i den grad en kanalisering gjennom Statskraftverkene under hensyntagen til forretningsmessige prinsipper, anses samfunnsmessig rasjonell. Den kraft som således kjøpes inn bør ha varighet og sikkerhet som klart skiller den fra tilfeldig kraft.
- 10.3 Vi skal delta aktivt i det åpne marked for kjøp og salg av tilfeldig kraft på grunnlag av egne aktuelle kraftverdier beregnet etter korttidsgrensekostnader.
- 10.4 Vi skal gjennom vår produksjonsplanlegging medvirke til at landets samlede produksjons- og leveringsevne utnyttes optimalt. Hensiktsmessige avtaler om koordinert produksjonsplanlegging med andre kraftselskaper eller organer søkes opprettet.
- 10.5 Vi skal forestå all import og eksport av kraft. Vi skal herunder bidra til å øke såvel egne som andre kraftselskapers produksjonsmuligheter og leveringsevne.
- Det forutsettes et kontinuerlig samarbeide med de land som omfattes av kraftutvekslingen for i fellesskap å ta hånd om tekniske og økonomiske problemer i de sammenkoblede nett.
- 10.6 Vi vil i samarbeid med brukerne utforme hensiktsmessige regler for overføring av fremmedkraft på statens overføringsanlegg. Under hensyntagen til kostnads-

viktige overføringsstasjoner utformes regionale slik at landets samlede produksjons-
apparat blir utnyttet optimalt.

10.7 Der forholdene ligger særlig tilrette for utnyttelse av spesiell ekspertise, eller
for å utnytte ledige ressurser, er markedet for vår anleggsvirksomhet den offent-
lige sektor. Anleggs ekspertise på spesialiteter skal også kunne tilbys andre
lands kraftforsyningsselskaper.

10.8 Markedet for vår tungtransportvirksomhet, som har transport av tungt kraft-
produksjonsutstyr som spesialitet, er Norden og Nordsjølandene. Dog skal norsk
elektrisitetstilførsel ha prioritet.

10.9 Vår ekspertise og vårt erfaringsmateriale gjøres tilgjengelig for andre, spesielt
for utviklingslandene.

11. STRATEGI FOR TEKNOLOGISK UTVIKLING

11.1 Vi skal ved vår sentrale plass i kraftforsyningen føle et særlig ansvar for fremad-
rettet teknologisk utvikling både når det gjelder faglig ekspertise og utvikling av
nye metoder og bedre materiell.

11.2 Den teknologiske ekspertise skal utvikles i samband med:

- Generalplanlegging av det primære overføringssystem, av vann-
kjerne- og varmekraftprosjekter.
- elektroteknisk planlegging med vekt på å kunne foreta planlegging og
utbygging av driftssystemer og styringssystemer for alle typer kraft-
forsyning, anlegg med utnyttelse av moderne automatikk, jernkon-
troll og prosessregulering.
- bygningsteknisk detaljprosjektering der det skal bygges opp samme
kompetanse på kjerne- og varmekraftanlegg som for vannkraft.
- anleggsdrift med vekt på utvikling av fjell- og masseforflyttings-
arbeider samt kjernekraftutbyggingens spesielle behov innenfor betong.
- den tekniske og økonomiske drift samt driftsforvaltning og metoder for
optimal utnyttelse av de tekniske anlegg og kraftproduksjonen.
- EDB og andre moderne hjelpemidler for bruk ved samtlige av våre
virksomheter.

11.3 Våre muligheter til å påta oss risikobetonde prosjekter skal utnyttes ved at vi
søker samarbeid med andre selskaper og organisasjoner, forskningsinstitutter
og industrien for å utvikle nye metoder og bedre utstyr. Bruk av forskningss-

og utviklingskomiteer skal benyttes bl.a. for å utvikle konkurransedyktig norsk industri. Vår omfattende erfaring fra drift og anlegg skal kunne disse utviklingsarbeider tilgode.

LTP-gr/V

VASSDRAGSDIREKTORATETS STRATEGISKE PLAN

20.5.74

INNHALDSFORTEGNELSE:

Kap.	Side
1. Innledning	1
2. Forvaltningen av vassdragenes og ferskvannsressursenes forskjellige anvendelse, kultivering og vern	4
3. Grunnlag, mål og oppgaver for Vassdragsdirektoratet	24
4. Strategier for produkter og tjenester, brukere av produkter og tjenester, bruk av ekstern bistand	25
5. Strategi vis-a-vis myndigheter, styringsverk og samfunn	28
6. Strategi for personalforvaltning, organisasjon og administrasjon	30
7. Funksjonell strategi	31

VASSDRAGSDIREKTORATETS STRATEGISKE PLAN

1. INNLEDNING

Vassdragenes og ferskvannsressursenes anvendelse, kultivering
og vern - Samordnet forvaltning

Den tekniske og økonomiske utvikling har ført til at vassdragene er tatt langt mere i bruk enn før til forskjellige og tildels nye formål. Dette har vært særlig merkbart i de siste ti år, og har ført til at vi må ha et mer våkent øye med disse forhold og at det derfor er et stort behov for å rasjonalisere og effektivisere det offentlige engasjement med forvaltning og kontroll av vassdragenes anvendelse og vern.

Overvåking og kontroll med bruken av landets vassdrag er hjemlet i vassdragsloven, vassdragsreguleringsloven, verneplan for vassdrag, lov om laksefiske og innlandsfiske, lov om vern mot vannforurensing, lov om naturvern o.a.

Hvorledes våre vassdragsressurser i detalj skal disponeres, kan imidlertid aldri helt ut fastlegges ved lovbestemmelser, men må i hvert enkelt tilfelle bli gjenstand for vurderinger. Oppgaven å lede den samlede utvikling og utnytting av landets vassdrag i samsvar med Stortingets vedtak og retningslinjer må således baseres på en systematisk avveining av ulike og tildels motstridende interesser. Ledelsen bør derfor være minst mulig splittet slik at de tekniske løsninger for bruk av vassdragene kan samordnes best mulig. En koordinert samfunnsmessig styring av ressursdisponeringen som tar hensyn til miljø, natur og næringsinteresser, må bygge på omfattende og grundige undersøkelser av såvel teknisk/økonomiske utnyttelsesmuligheter som av verneverdier og skadevirkninger. Alle tiltak som påvirker tilstanden i våre elver, sjøer og vatn, bør derfor gis en kritisk forhåndsvurdering som utreder og klarlegger såvel næringsmessige som andre konsekvenser av det enkelte tiltak før avgjørelser tas.

Mens oppmerksomheten ved fordeling av ressursene tidligere nokså ensidig var konsentrert om økonomisk vekst og utvikling, er aspekter vedrørende miljøforringelse, innsnevring av rekreasjons- og naturområder, forstyrrelser av den økologiske balanse og ulemper for primærnæringene i dag kommet sterkt i forgrunnen. Det er blitt et tungtveiende krav å utrede og klarlegge alle virkninger av bruken av vassdragene for å sikre at de utnyttes og bevares som grunnlag for menneskenes virksomhet, helse og trivsel.

Det må i sammenheng med det som ovenfor er nevnt, også pekes på at

utviklingen går i retning av at stadig flere av de oppgaver som er forbundet med bruk av vassdragene etterhvert betraktes som statsoppgaver, d.v.s. må løses ved offentlige tiltak og virksomhet.

Kravet om samordning og en allsidig og omfattende overvåking av vassdragenes anvendelse og vern innebærer et åpenbart behov for et sammenfattende statlig forvaltningsorgan ("Water Management"). Et slikt vil bety en samlet og effektiv saksbehandling samtidig som det muliggjør en rasjonalisering av arbeidet med undersøkelser, informasjonsinnsamling, databehandling, analyser og utredninger.

Vassdragsdirektoratets eksistensberettigelse baserer seg på at det i forbindelse med overvåking og styring av den samlede bruk av vassdragene er nødvendig å ha et praktisk utøvende offentlig organ med teknisk/økonomisk og administrativ ekspertise i vassdragssaker.

Innenfor rammen av NVE's ansvars- og myndighetsområde er Vassdragsdirektoratet tillagt oppgavene med bl.a. "ervervs- og reguleringskonsesjoner og kontroll med vilkårenes overholdelse, tilsyn med vassdrag og anlegg i eller over vassdrag, saker vedrørende ferd- sel og fløting, avgjørelser etter vassdragsloven, oppgaver til Riksskattestyret, forbygnings- og senkingsanlegg, hydrologiske undersøkelser og undersøkelser av landets vasskraft".

Vassdragsdirektoratet er dermed hovedansvarlig for undersøkelser og utforskning av vannressursene og er tillagt de viktigste funksjoner med å våke over og sikre en rasjonell bruk av landets vassdrag. Vassdragsdirektoratets grunnleggende ekspertise i hydrologi, vassdragsteknikk og landskapspleie kan således utnyttes rasjonelt og effektivt i arbeid med å utrede og klarlegge de naturgitte og tekniske forutsetninger for en nasjonal, målrettet forvaltning.

Den forestående utvikling med stadig øket anvendelse av landets vannressurser har aktualisert organisasjonsmessige tiltak for at Vassdragsdirektoratet bedre skal kunne utføre pålagte og forventede oppgaver og være et rasjonelt redskap for en effektiv samordning og kontroll med tiltak som innvirker på situasjonen i vassdragene.

Selv om myndighetene av en eller annen grunn ønsker å ta et bestemt problemområde ut av vassdragssammenhengen (slik det f.eks. nylig er gjort med problemområdet vassdragsforurensing ved overføring av Vann- og avløpskontoret til Miljøverndepartementet), må det være uriktig å bygge opp ekspertise som fører til dobbelt arbeid, når det gjelder de vassdragstekniske spørsmålene som har med saken å gjøre.

I denne sammenheng bør det betones at forskjellige faktorer som innvirker på utviklingen, er gjensidig avhengig av hverandre. Det er derfor behov for helhetsbetraktninger i saksbehandling når det gjelder vassdragsteknologi og koordinering av metodiske undersøkelser av utviklingen i vassdragene. Et sammenfattende forvaltningsorgan for all vassdragsteknisk ekspertise betyr en rasjonalisering og forenkling. Samtidig vil forholdene kunne legges bedre tilrette for allsidige analyser og integrerte metoder med bruk av modeller for å studere naturgitte forhold og virkningen av forskjellig bruks- og nytteanvendelse av ressursene.

De forskjellige områder for vassdragenes og ferskvannsressursenes styring, anvendelse, kultivering og vern kan listes opp som følger:

1. Vannkraft
2. Vannforsyning
3. Irrigasjon
4. Kjølevann
5. Transport og fløting
6. Fiske
7. Avløp og rensing
8. Flomkontroll, forbygninger og senkingstiltak
9. Beredskap og katastrofetjeneste for vassdrag
10. Landskapspleie og naturvern
11. Renhold (rydding i vassdrag)
12. Rekreasjon og friluftsliv
13. Prognoser og flomvarsling
14. Hydrologi

Grenselinjene mellom de forskjellige områder kan tildels være mindre faste, og enkelte områder går over i hverandre. Dessuten inngår hydrologi og landskapspleie som grunnlagsmateriale i samtlige av områdene. Vassdragsdirektoratet forvalter i dag de mest omfattende områder, andre (områdene 2, 3, 4, 7, 11 og 12) delvis, bl.a. ved at de hydrologiske, vassdragstekniske og landskapsmessige spørsmål for en stor del behandles av direktoratet, men hvor det dessuten kan være hensiktsmessig at direktoratet med tiden kommer sterkere inn i saksbehandlingen/forvaltningen. For område 6 has en viss kompetanse. Videre kan nevnes at forskjellige avdelinger i direktoratet dels deltar og dels bistår med rådgivende virksomhet i beredskapstiltak og katastrofetjeneste for vassdrag (område 9).

2. FORVALTNINGEN AV VASSDRAGENES OG FERSKVANNRESSURSENE FOR- SKJELLIGE ANVENDELSE, KULTIVERING OG VERN

Som før nevnt inntar Vassdragsdirektoratet (V) en sentral plass i forvaltningen av vassdragene. Vassdragsdirektoratets underliggende forvaltnings-, utrednings- og utførende organer består av 4 avdelinger og 1 kontor: Vassdragsavdelingen (VV), Forbygningsavdelingen (VF), Hydrologisk avdeling (VH), Avdelingen for vasskraftundersøkelser (VU) og Kontoret for Landskapspleie og naturvern (VN).

Administrative fellessaker samt enkelte juridisk/økonomiske saksområder ligger under direktoratets sekretariat (VK).

To av avdelingene er videre utbygget med underliggende kontorer med sine spesielle saksområder. Vassdragsavdelingen er således oppdelt i Konsesjonskontoret (VVK) og Vassdragstilsynet (VVT). Under Hydrologisk avdeling ligger Kontoret for overflatehydrologi (VHO), Grunnvannskontoret (VHG), Iskntoret (VHI), Brekontoret (VHB), EDB-seksjon (VHD) foruten personale tilknyttet komitéer og utvalg for spesielle hydrologiske undersøkelser.

På grunn av Forbygningsavdelingens landsomfattende anleggsvirksomhet er det etablert 5 distriktskontorer som forestår utførelsen av forbygnings-, senkings- og flomskadearbeider i de respektive landsdeler.

Kontoret for landskapspleie og naturvern har fire lokale tilsynsmenn knyttet til og bosatt i forskjellige distrikter omkring i landet.

I det etterfølgende skal det gås nærmere inn på de oppgaver som hører inn under de før opplistede 14 områder og de administrasjonsgrener som står som ansvarshavende.

Når det gjelder de områdene som i mai 1972 ble overført til Miljøverndepartementet (2, 3, 4 og 6 og 7) begrenses gjennomgåingen til de sektorene som ifølge avtale eller ellers naturlig hører inn under V's ekspertise.

2.1. Vannkraft

Utviklingen i vannkraftsektoren siden århundreskiftet har ført til at utnyttelsen av egnede vannressurser til elektrisitetsproduksjon er blitt langt den mest omfattende av alle utnyttelsesområder. Ut fra foreliggende prognoser over elektrisitetsbehovet fram til århundreskiftet ventes dessuten i de nærmeste 15 - 20 år en økt utbyggingstakt av landets resterende nyttbare vannkraft.

En vesentlig del av V's arbeid utføres følgelig på vannkraftsektoren med tilhørende saksområder. Arbeidet hviler i særlig grad på VV-avdelingen (konsesjonssaksbehandling o.l.) og VU-avdelingen (undersøkelse av landets vannkraft), men også VH og VN er sterkt engasjert i dette arbeidsområdet.

Hovedoppgaven for V under vannkraftsektoren er å behandle søknader i forbindelse med vannkraftutbygging i h.t. gjeldende lovverk og retningslinjer, (inkl. oppfølging av konsesjonsvilkår vedrørende tilsyn, avgifter m.v.) samtidig som det er Hovedstyrets og Industridepartementets teknisk/økonomiske rådgivende og utredende organ i vannkraftspørsmål og vedrørende landets vannkraftpotensial.

I tilknytning til arbeidet med nevnte hovedoppgave kan nevnes at følgende spørsmål er under vurdering i Vassdragsavdelingen (VV) i dag, eller bør tas opp i de nærmeste år:

- Utvidelse av Vassdragstilsynets (VVT) arbeids- og ansvarsområde (bl.a. tilsyn med alle dammer av betydning i en eller annen henseende).
- Bedre kontroll med overholdelse av manøvreringsreglement og markering av reguleringsgrenser.
- Tilveiebringe lovhjemlet "krisefullmakt" ved akutt nødvendig nedtapping, oppdemming, flomoverløp o.l. ved driftsuhell, vedlikeholdsarbeider o.l., slik at det kan tas en rask bestemmelse av NVE (jfr. vassdragslovens § 104, post 5).
- Konsesjonsplikt for utbygging langs vassdrag med vilkår i likhet med reguleringssaker i h.t. vassdragsreguleringsloven.
- Lovendring bl.a. av beregningsmåten for den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften i nat.hk. (§ 11 i vassdragsreg. loven).
- Koordinering av saksbehandlingen etter vassdragsreguleringsloven og El-loven av 1969.
- Ta aktiv del i arbeidet med utredning av utnyttelsesplan for vannressursene og i arbeidet med eventuell opprettelse av hensiktsmessige interkommunale vassdragsforbund.
- Kraftforsyningens sivilforsvarsnemnds (KFS) stilling vis-avis VVT.

Foruten med bibehold av VV's nåværende saksområde vil utviklingen i de kommende 15 - 20 år bevirke en tilvekst m.h.t. saker angående:

- Konsesjonssøknader. Som før nevnt ventes i disse årene en høyere utbyggingstakt enn tidligere av gjenværende nyttbar vannkraft. Dette vil nødvendigvis resultere i økt arbeidspress vedrørende konsesjonssøknader, avgifter og tilsyn.
- Søknader om endring av vannveier, regulering, installasjon m.v. for en mer optimal utnyttelse av eksisterende kraftverk etterhvert som samkjøringslinjer utbygges og varmekraft tilføres kraftsystemet.
- Etterhvert som vannressursene stadig blir tatt i bruk til nye formål og knapphet oppstår, må den bruken som i dag finner sted, revurderes og eventuelt tilpasses de nye forhold.
- Saker ang. hjemfall til staten (event. bortleie), forlengelse av utløpte konsesjoner.
- Saker ang. nyvurdering av konsesjonsavgiften (de første sakene forfaller til behandling 1979, jfr. § 11, post 1 i vassdragsreg. loven).

- Ankesaker. Ut fra dagens erfaring ventes at antallet av ankesaker vil vokse.

Ved utløpet av nevnte 15 - 20 års periode antas arbeidet med konsesjonssøknader å bli sterkt redusert. Innen de øvrige saksområder ventes imidlertid en fortsatt stigende arbeidsmengde.

En nødvendig forutsetning for en rasjonell utbygging av landets kraftkilder er presise og omfattende kunnskaper om vannkraftressursene basert på systematiske undersøkelser, analyser og vurdering av utbyggingsmulighetene. Oppgaven med å fremskaffe dette materiale er tillagt avdelingen for vasskraftundersøkelser (VU).

VU skal dessuten være et teknisk rådgivende organ for statlig styring og kontroll av vannkraftutbyggingen.

VU's hovedoppgaver er å:

- forestå en landsomfattende informasjonsinnsamling om nyttbare kraftkilder, databehandling og analyser av dette materiale samt utvikle en systematisk informasjonstjeneste med sikte på praktisk anvendelse i den sentrale og lokale planlegging og forvaltning.
- utarbeide generelle planer for utnyttelse av kraftkildene og foreta undersøkelser, utredninger og vurderinger for å kartlegge vannkraftressursenes potensial, nasjonalt og distriktsvis samt klassifisere utbyggingsprosjektene etter kostnads/nyttekriterier.
- utarbeide oversikter over tilstand og bruk av kraftressursene.
- avgi uttalelser og redegjørelser innenfor rammen av avdelingens fagområde i saker som NVE får til behandling, herunder yte teknisk bistand ved vurdering av utbyggingsprosjekter som blir konsesjonsbehandlet.
- utføre oppmålinger i vassdragene og utgi vassdragsnivellementer med opptegnede lengdeprofiler som viser høyde- og fallforhold i landets elver.

Forvaltning og utnytting av vannkraftressursene påvirker virksomhet og næringsinteresser i landet i sin helhet. Statens ansvar på dette felt gjør det nødvendig å foreta løpende vurderinger med sikte på å samordne og overvåke bruken av ressursene.

Omfanget av den resterende vannkraftutbygging belyses av at det sannsynlige utbyggingsprogram kan dreie seg om 60 TWh og kreve en investering av henimot 40 milliarder kr. i løpet av de nærmeste 25 år.

Det ventes økende arbeidspress i forbindelse med å løse de oppgaver som er tillagt avdelingen. Særlig gjelder dette:

- arbeidet med å belyse alternative utbyggingsmønstre og å vurdere og sammenlikne de økonomiske konsekvenser av aktuelle beslutninger.
- generell planlegging og vurdering av ombygging av eldre kraftverk med sikte på en bedre utnyttelse av ressursene. Knapphet på energi og den raske tekniske og økonomiske utvikling innen vannkraftutbyggingen med nye kriterier for naturvern og andre interesser som knytter seg til vassdragene, vil kreve en betydelig innsats på dette felt i fremtiden.
- undersøkelser av fellesutbygginger i vassdragene med sikte på å fordele kostnadene på flere nytteformål for dermed å oppnå en bedre økonomi enn ved særskilte utbygginger for hvert enkelt formål. Som eksempel skal her nevnes fellesutnyttelse av reguleringer for kraftproduksjon, sikring av minstevassføring i vassdragene, demping av skadeflommer, vannforsyning, irrigasjon, transport og fløting.
- bruk av avanserte metoder og modeller som simulerer tilstanden i vassdragene under varierende forutsetninger og beregner kostnad og nytte av alternative utbyggingsmønstre og tiltak i vassdragene. I denne forbindelse er det mest aktuelt å øke forståelsen og interessen for anvendelse av EDB og simuleringsmodeller i arbeidet med en konsekvent og bevisst ressursutnyttelse.

I tillegg til arbeidsområdene for VV og VU har Sekretariatet (VK) en del arbeidsoppgaver i tilknytning til vannkraftutbyggingen. Det behandler saker vedrørende oppgaver til Riksskattestyret i forbindelse med kraftverksbeskatningen og saker etter ervervsloven, reguleringsloven og vassdragsloven, som konsesjon til erverv av aksjer, overføring av konsesjoner og endring av vilkår ved fusjoner samt en del andre saker.

Sekretariatet forbereder oppnevning av skjønnsmenn til vassdrags-skjønn. (Denne ordningen vil etterhvert falle bort i og med endringen av 26. januar 1973 i "skjønnsloven" av 1.6.1917).

Nevnes skal også den virksomhet som Kontoret for landskapspleie og naturvern (VN) utøver på vannkraftområdet, jfr. pkt. 2.10. Landskapspleie og naturvern.

2.2.Vannforsyning

Lovhjemlet adgang til å bygge vannverk (inkl. distribusjonsnett) hviler på ekspropriasjonsbestemmelsene i vassdragslovens § 17. Saksbehandlingen ble i mai 1972 overført fra V/NVE til Miljøvern-departementet. V's befatning med vannforsyningssaker er nå begrenset til hydrologiske, vassdragstekniske og landskapsmessige spørsmål. VH oppgir på forespørsel hydrologiske data og beregninger over tilløpsforhold og reguleringsmuligheter.

Vannverksdammer som i h.t. vilkår i ekspropriasjonstillatelsen er underlagt offentlig tilsyn, kontrolleres av VVT. Eventuelle landskapspleievilkår behandles av VN.

Utviklingen går stadig mot større vannverk med tilsvarende større reguleringsmagasin og tekniske tiltak forøvrig. Utbyggings-tiltak, skadevirkninger og interessekonflikter kan bli av samme størrelsesorden som ved enkelte kraftutbygginger, og det skulle tilsi at V/NVE var det naturlige sted for behandling av vannverks-saker i den grad de angår regulering, overføring, dambygging, inntak o.l. Derved oppnås også den tidligere hensiktsmessige og nære kontakt med VH samt med tilsynsorganene VVT og VN. Saker vedrørende distribusjonsnett (vannledning m.v.) er saker i areal-plansammenheng og hører naturlig hjemme hos vedkommende myndighet under Miljøverndepartementet. Et annet moment som taler for til-bakeføring av det som har med vassdragsregulering i vannverkssaker til V, er at enkelte vannforsyningskilder har utbyggbare fall og at utbyggingen her således kommer inn under konsesjonsplikt i h.t. vassdragsreguleringsloven. Videre kan nevnes forholdene angående industrivannverk med kombinert utnyttelse: kraftproduksjon og produksjonsvann.

Fordelen ved en slik oppdeling av vannforsyningsområdet: regule-ring, overføring, dambygging, inntak o.l. under V og distribu-sjonsnett under Miljøverndepartementet/Fylkesmannen ligger først og fremst i at reguleringssaken da vil få samme behandling som tilsvarende reguleringssaker for andre formål.

Det anbefales at spørsmålet om en slik oppdeling som nevnt, tas opp til nærmere vurdering.

Når det gjelder saksbehandlingen i h.t. § 18 i vassdragsloven: servitutbeleggelse av et vannverksmagasins nedbørfelt, antar en at da dette dreier seg om å sikre vannets kvalitet, bør dette saksområdet sannsynligvis forbli i Miljøverndepartementet. En eventuell servitutbeleggelse bør rimeligvis sees i forhold til andre muligheter til å bedre vannets kvalitet, f.eks. ved rense-anlegg, og som anses å høre inn under distribusjonsnett.

Vannforsyning basert på grunnvann, forekommer i dag kun i mindre målestokk. En må imidlertid gå ut fra at det etterhvert vil være aktuelt med større grunnvannsforsyningsanlegg. Slike anlegg kom-mer når det dreier seg om ekspropriasjon av grunn og rettigheter også inn under vassdragsloven. I dag ligger saksområdet under Miljøverndepartementet/SVA, men det synes å høre mere naturlig hjemme under V i likhet med et annet saksområde innen vannforsy-ningen som etterhvert vil få større betydning: eksport av drikke-vann der det ennå mangler et adekvat lovverk og et fast forvalt-ningsmessig mønster.

V's eventuelle fremtidige andel av saksområdet vannverk og vann-eksport vil kunne legges under VVK, og det skulle, inntil videre, være tilstrekkelig å supplere med en saksbehandler.

2.3. Irrigasjon

Kunstig vatning av jordbruksarealer har vært drevet her i landet fra gammelt av. Vi har likevel ikke større anlegg i form av dam-mer og kanaler for irrigasjon tilsvarende det som finnes i mange

andre land, jfr. f.eks. TVA i Tennessee, U.S.A. Grunnen til dette er rimeligvis å finne i landets klima og dets topografi. Inntil i dag har de vannkildene man har funnet i umiddelbar nærhet, strukket til.

Saksbehandling vedrørende nødvendig ekspropriasjon av vann, grunn og rettigheter til vatning (irrigasjonsanlegg) har sin hjemmel i vassdragslovens § 17 som annen vannforsyning og ble i mai 1972 overført fra V/NVE til Miljøverndepartementet.

Kun ytterst få saker har vært til behandling de siste 10 år. De fleste anlegg ser ut til å komme i stand ved minnelig overenskomst. I noen tilfeller har vatning vært aktuelt ved fellesprosjekter mellom Forbygningsavdelingen og Landbruksdepartementet. Saker om offentlig tilskudd til vatningsanlegg hører inn under Landbruksdepartementet.

Saksområdet må i dag betraktes som lite, men det er sannsynlig at det vil komme til å vokse. Det er rimelig å anta at man med tiden vil få magasiner som tjener flere av følgende formål: kraftproduksjon, irrigasjon, flomkontroll og vannforsyning, og det vil være naturlig at V har ansvaret for det hele. V bør ha sin oppmerksomhet rettet mot dette fremtidige forhold, og en nærmere avklaring av myndighetsområdet for slike "multipurpose" tiltak ville ventelig være hensiktsmessig.

2.4. Kjølevann

For utnyttelse av vassdragene (ferskvann) til kjølevann gjelder det samme som for vannverk.

Saker vedrørende utslipp av temperert kjølevann faller inn under Miljøverndepartementet/SVA's vannforurensingsområde.

Som fremtidig bruker av kjølevann til varmekraftverk kommer Statskraftverkene inn som søker om ekspropriasjon og utslipp; men rimeligvis vil kjølevann som skal brukes, tas fra sjøen.

Hydrologisk avdeling har gjennom lang tid registrert og analysert temperaturforhold i våre vassdrag. Dette har vesentlig vært gjort som grunnlag for isstudier og har for det meste begrenset seg til temperaturforhold om vinteren. I de senere år har det vært reist flere krav særlig fra fiskeinteressene også om registreringer og redegjørelser om temperaturforhold om sommeren. VHI har opparbeidet en god kompetanse i temperaturspørsmål og laget flere rapporter og utredninger om strøm-, temperatur- og isforhold ved inntak til og ved utløp fra kraftverk - videre også der hvor utslipp fra bedrifter forårsaker termiske forandringer og forstyrrelser av isleggingsprosessen.

Studier av endrede hydrografiske og biologiske forhold i våre fjorder forårsaket av vassdragsreguleringer organiseres av et eget utvalg med sekretariat ved VH.

Vanntemperatur registreres av VH ved flere av våre IHD-stasjoner og inngår i IHD-publikasjoner. (Den internasjonale hydrologiske dekade 1965-74).

Vanntermikk, den operative tjeneste og til en viss grad forskning omkring termisk forurensning bør være en oppgave for V.

2.5. Transport og fløting

Transport

Vi har hatt en del kanaltrafikk her i landet, men det har vært problemer med å få strekningene til å bære seg økonomisk. Spørsmålet om nedlegging av Bandak-Norsjø-kanalen er for tiden til behandling i en komite, hvor V er representert.

I våre dager er transportmulighetene på vassdragene i Norge av helt uvesentlig betydning. Bare noen av de større innsjøene og utløpene av de større vassdragene benyttes i dag som transportveger i en viss utstrekning. Elveutløpene utgjør transportmessig deler av fjordarmer og behandles stort sett av Sjøfartsdirektoratet. Såvidt en kjenner til, gjelder det samme for transport på innsjøer.

I noen vassdrag er småbåttrafikken begynt å bli et problem, og det er sannsynlig at denne trafikken vil kreve regulerende tiltak i årene framover.

Det synes rimelig at saker av denne art i framtiden vil måtte koordineres av V som et vassdragsspørsmål.

Fergetrafikk på vassdragene er sterkt redusert på grunn av bru bygging. De fleste gjenværende strekninger har kommunale ferger. Såvidt vi kjenner til er det fastsatt regulerende bestemmelser for hver strekning.

Transport på is, isveger, har gammel tradisjon i Norge. De fleste fergesteder hadde ordnet isvegforbindelse på vinterstid. Anleggstransport på is har også hatt en viss betydning. Det har vært utfordrigt regulerende trafikk- og sikkerhetsbestemmelser for isveger av forskjellige statlige og kommunale instanser.

Etterhvert som vegnettet er blitt bedre utbygget, er behovet for isveger blitt redusert.

V har tilstrekkelig kompetanse på dette område. VH's iskontor blir konsultert angående opparbeidelse av isveger, isens bæreevne m.v.

Fløting

Transport av tømmer på vassdragene har gått sterkt tilbake i de senere år. Det ser likevel ut til at fløtingen vil fortsette på Glomma foreløpig til 1980. Det vil derfor fortsatt være behov for kontakt med fløtingsforeninger. Dette behandles nå av VV, VF, VN og i noen grad VH. Nedlegging av fløting vil føre til at en del problemer må finne sin løsning:

a) Fløtingsdammer

I en rekke større og mindre sidevassdrag finnes det i dag re-

gulerings- (slipnings-) dammer som mister sin aktualitet for fløtingen. I en del tilfelle ønskes dammene opprettholdt, bl.a. av naturvern hensyn, som fiskedammer eller av hensyn til flomdemping. Vedlikeholdet må i tilfelle overtas av nye interessenter, og dette må ordnes i hvert enkelt tilfelle. Nedlegging av dammene kan bli aktuelt hvor de er til ulempe, f.eks. for tørrlegging eller hvor fortsatt drift ikke har noen interesse.

I alle tilfelle vil dammene representere et vassdragsspørsmål som vil nødvendiggjøre administrative tiltak. Behandlingsmåten vil i noen grad avhenge av dammenes skjebne. Saker om nedlegging av dammer hører inn under vassdragstilsynet (VVT), jfr. vassdragslovens § 116. Som regel kommer også VN og VF inn i slike saker.

Fløtingsdammenes betydning for flomdemping skal også nevnes. Det er på det rene at det i enkelte tilfelle kan være aktuelt å nytte nedlagte fløtingsdammer og fløtingsmagasin i flomdempingsøyemed. V må ta opp disse spørsmål når fløtingen legges ned.

b) Fløtingstiltak

Fløtningsforeningene har fra gammelt utført forskjellige vedlikeholdsarbeider i vassdragene, bl.a. opprenskingsarbeider, sikrings tiltak, skådammer, fløtingsrenner m.v. Når fløtingen nedlegges, vil anleggene måtte fjernes, eller vedlikeholdet av disse tiltak måtte overtas av andre i den utstrekning de er av interesse. Det er naturlig at disse arbeidene etter søknad blir behandlet av VF på like fot med andre sikringstiltak. Jfr. pkt. 2.8.

2.6. Fiske

Saksområdet vedrørende ferskvannsfisket ligger i Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk under Miljøverndepartementet, og i vassdragsreguleringssaker m.v. blir sakkyndig utredning om virkning for fisket innhentet derfra.

Skal V ha den oversikt som forutsettes ved bl.a. konsesjonsbehandling, må også direktoratet ha en viss kompetanse på dette området. VN har slik kompetanse som en hittil spesielt har dratt nytte av ved prosjektering av terskler/grunndammer. Det er meget mulig at kompetansen i fremtiden bør bygges ut noe.

I tillegg til dette kommer det store antall fisketrapper, fiskeoppdrettanlegg og sportsfiskedammer etc. som ønskes bygget. VF konsulteres av fiskerikonsulentene og lokale fiskeforeninger angående fiskedammer, opprenskingsarbeider i fiskeelver m.v., mens VVT konsulteres om den rent damtekniske side av saken.

Det er inntruffet dambrudd p.g.a. manglende kontroll og kompetanse ved utførelsen, og en savner en generell meldeplikt for slike anlegg. Det er også ønskelig at anleggenes landskapsmessige sider blir vurdert (ved VN).

En klargjøring av disse spørsmål må sees i sammenheng med en utvidet tilsynsfunksjon i V (VVT og VN). Samtidig bør vurderes mulighetene for etablering av en veiledningstjeneste ved V for råd og anvisning til planleggere av mindre vassdragstiltak (bl.a. fiskedamner).

2.7. Avløp og rensing

Saksområdet vannforurensing ble i mai 1972 overført fra V/NVE til Miljøverndepartementet. Tilsynet med vannforurensing vil i løpet av 1974 bli omorganisert ved at dette legges inn under utbyggingsavdelingene i fylkene.

Damner for sedimenteringsbasseng/damner (renseinnretninger) som i h.t. vilkår i utslippstillatelsen (etter lov om vannforurensing) er underlagt offentlig tilsyn, kommer til kontroll i VVT. V's øvrige befatning med avløpssaker utøves av VH (hydrologiske data for resipienten) og VN (eventuelle landskapspleiespørsmål).

2.8. Flomkontroll, forbygninger og senkingstiltak

Disse arbeider hører i det vesentligste til Forbygningsavdelingens arbeidsområde. Hydrologiske data innhentes fra VH og VN konsulteres i spørsmål om anleggenes landskapsmessige forhold.

Forbygningsavdelingens oppgaver kan inndeles slik:

- Hovedoppgavene for avdelingen vil være å planlegge og utføre forbyggings-, senkings- og flomskadearbeider. Statens medvirkning til å løse disse spørsmål vil rimeligvis ikke bli redusert i overskuelig framtid. Det kan imidlertid tenkes at nye interessegrupper vil komme sterkere inn i bildet etterhvert og at nye tekniske løsninger kan endre opplegg og strategi. Her anses det meget vesentlig at avdelingen er bygget opp og administrert slik at den kan tilpasse seg nye arbeidsformer. Det synes ikke å by på noen problemer å utvide avdelingens ansvarsområde til slike nye arbeidsoppgaver som kan komme på tale.
- Senkings- (tørrleggings-) tiltak planlegges og gjennomføres dels av VF, dels av Landbruksdepartementet gjennom landbruksselskapene. Bevilgninger skjer i det vesentlige over Landbruksdepartementets budsjett fordi det for tiden ikke kan skaffes tilstrekkelige midler over vassdragsbudsjettet. VF tar seg av planlegging og utførelse av alle større og vanskeligere tiltak.

Det vil være rasjonelt og økonomisk at VF's engasjement utvides til også å omfatte relativt mindre tiltak, i første rekke fordi VF har spesialister for slike tiltak og et velegnet administrasjonsopplegg.

I forbindelse med tiltak som nevnt ovenfor, behandler VF søknader om tillatelse etter vassdragsloven til pålegg av tilskuddsplikt, ekspropriasjon m.v., utarbeider forslag til minnelige løsninger, assisterer under vassdragsskjønn m.v. VF har ansvaret for de tekniske sidene ved grunndambyggingen.

- Naturskadesaker Samarbeidet med Statens naturskadefond vil bli utvidet. VF bør kunne overta mere av de sikringstiltak som kanaliseres gjennom Naturskadefondet, f.eks. tiltak for å hindre leirras, jord- og snøskred, skader fra flombekker m.v.

Naturskadeloven er for tiden under revisjon. Det er sannsynlig at den nye loven vil legge forholdene til rette for et utvidet samarbeid.

- Fareområder. Etter bygningslovens § 68 skal det ikke bygges i områder hvor det er fare for synking, vannsig, flom, ras e.l.l. Bygningsrådet kan etter § 25 avgrense visse arealer som fareområder hvor det bl.a. ikke tillates bebyggelse. Bygningsrådet plikter å konsultere faginstanser angående rasfaren.

VF har hatt en rekke henvendelser om disse spørsmål, i første rekke vedrørende fare for flom for visse områder. Samarbeidet med Statens naturskadefond har ført til at også spørsmål om fare for ras og skred er blitt vurdert.

VF bør ta opp disse problemer mere systematisk. I samarbeid med VH bør det skaffes til veie materiale for vurdering av fareområder for flom, i første rekke for tettsteder langs hovedvassdragene. Det kan bli nødvendig med et eget kontor og et nytt arkiv for disse saker. Det kan også bli aktuelt å arbeide videre med spørsmål om fareområder for ras og skred, i samarbeid med Statens naturskadefond og Norges geotekniske institutt.

Det må bli en fast rutine at V blir konsultert om disse spørsmål.

- Utbyggingstiltak, kommunale arbeider m.v. Dette omfatter tiltak for å ta i bruk nye områder, f.eks. til utbygningsformål, bl.a. gjenstenging og oppfylling av flomløp, videre uttak av sand og grus til bygningsformål m.v. Den tekniske utvikling fører til at det blir lønnsomt med nye typer av tiltak. I flere tilfelle har manglende kjennskap til konsekvensene medført unødige skader og erstatningskrav. Her er åpenbart behov for et serviceorgan som kan assistere og rettlege.

VF har fått en stadig økende saksmengde innen dette område og mener det er riktig at disse sakene får en mest mulig ensartet teknisk behandling. Statens engasjement bør derfor utvides og det bør utarbeides retningslinjer for saksbehandlingen, slik at kommuner og fylkenes utbyggingsavdelinger får en klarere praksis ved behandling av slike saker.

- Veg- og bruarbeider. I forbindelse med kommunale og statlige veg- og baneprosjekter blir det ofte nødvendig med utfylling i elveløp, omlegging av bekker m.v. Bruarbeider kan føre til endring av strømetning, oppstuvning m.v.

I følge rundskriv fra Vegdirektoratet til vegsjefene skal slike saker forelegges Vassdragsvesenet. VF har fått en sterk økning i arbeidsmengden angående disse spørsmål i de senere år. Det er sannsynlig at denne utviklingen vil fortsette. Det gode samarbeidet mellom Vegvesenet og VF gjør det naturlig at disse saker blir behandlet etter samme retningslinjer som nå, men avdelingen må skaffes mere hjelp for å makte oppgavene.

Oppgavene består som regel av to trinn:

Planlegging, undersøkelse.

Det vesentlige av grunnlagsmaterialet skaffes tilveie av avdelingens personell, som også tar seg av planlegging. Konsulenter benyttes i unntakstilfelle for spesialundersøkelser m.v. Avdelingen bør utvides tilstrekkelig til å klare nye arbeidsoppgaver, forøvrig bør det benyttes konsulenter for spesialoppdrag og for å ta "topper".

Anleggsarbeider.

VF utfører som kjent det alt vesentlige av anleggsarbeidene i egen regi. Den har derfor en maskinpark som er spesielt beregnet på disse arbeider. Likevel blir det leiet en del utstyr og maskiner. Kompliserte arbeider som krever spesialutstyr blir satt bort.

Det anses som en fordel at VF har egen maskinpark for disse arbeider, men det er på det rene at mange oppgaver kan løses bedre og rimeligere av spesialfirmaer. Også her antas det derfor at framtidig utvikling vil følge samme linjer som nå. Det kan vanskelig tenkes at aktuelle nye arbeidsoppgaver vil endre dette bildet.

2.9. Beredskap og katastrofetjeneste for vassdrag

Katastrofer i våre vassdrag kan oppstå i forbindelse med: flom, isgang, leirras, dambrudd m.v.

For å redusere eventuelle skadevirkninger kan følgende tiltak komme på tale: forebyggende tiltak, varsling, beredskapstjeneste (sentralt og lokalt).

Forebyggende tiltak

Under forebyggende tiltak kommer:

- Flomforbygningsarbeider mot ras og flom.
- Utbedring av elvestrekninger for å redusere risiko for isoppstuvning og isgang.
- Opprettelse av flomdempingsmagasin.
- Spesiell manøvrering av eksisterende magasin.

Arbeider i forbindelse med de to førstnevnte forebyggende tiltak hører under Forbygningsavdelingens arbeidsområde, og det vises til hva som er nevnt under pkt.2.8. Ved forventede og oppståtte isoppstuvings- og isgangssituasjoner bistår Iskontoret ved Hydrologisk avdeling med uttalelser og råd.

Spørsmål vedrørende flomdempningsmagasin blir i første omgang vurdert i Vassdragsavdelingen under konsesjonssaksbehandlingen. Forholdene kan også bli tatt opp senere i forbindelse med en endring i manøvreringsreglementet.

Varsling

Her inntar Hydrologisk avdeling en sentral rolle. Avdelingens ansvar i en organisert flomvarslingstjeneste og katastrofeberedskap bør være å gi informasjon, meldinger i form av varsler og prognoser om forventede faretruende tilstander i våre elver, innsjøer og reguleringsmagasin.

Det vises forøvrig til pkt.2.13, under avsnittet Flomvarsling. Ellers skal nevnes at spørsmålene angående etablering av en organisert flomvarslingstjeneste, også ved dambrudd, er under utredning i V.

Beredskapstjeneste

Foruten den beredskapsmessige varslingstjeneste ligger ansvaret for den sivile beredskapstjeneste hos lokale og sentrale myndigheter, resp. kommunene og Sivilforsvaret. Skedsmo kommune har således med erfaring fra Øyerenflommene i 1966 og 67 utarbeidet en plan for organisering av hjelpetiltak, evakuering m.v. ved fremtidige flomsituasjoner i Øyerenområdet. I denne planen inngår flomvarslingstjenesten ved VH som et viktig ledd.

Katastrofetjeneste

Ved katastrofesituasjoner p.g. av flom og ras i vassdrag ledes redningsarbeidet av den nylig etablerte Redningstjenesten, som ligger under politimyndighetene.

V's rolle i slike situasjoner bør begrenses til å gi teknisk faglig bistand og hjelp med eventuelt forhåndenværende anleggsutstyr.

Det bør opprettes et eget kontor innen V med katastrofetjenester som hovedoppgave. Dette kontoret trenger ikke stor bemanning, men må alltid kunne nås pr. telefon. Det bør derfor etableres en vaktordning.

Kontorets vesentligste oppgave skal være å koordinere V's tekniske bistand i katastrofesituasjoner, og det må til enhver tid være forberedt på en slik situasjon. Det må være god kontakt mellom dette kontor og de tekniske avdelinger og kontorer innen og utenfor V, som virker som tekniske sakkyn-dige i de spørsmål det dreier seg om.

Kontoret må holde seg a jour med de offentlige rednings-tjenester som kan ha betydning i en katastrofesituasjon i et vassdrag. Det bør sette seg inn i eksisterende lokale beredskapsplaner (Eksempelvis Skedsmo kommunes plan), og kontoret bør være behjelpelig ved utarbeidelse av tilsvarende planer i andre kommuner når og hvor dette ansees nødvendig.

Katastrofefenomen må registreres. Dette bør i alle fall gjøres så fort som mulig etter hendelsen, og dette er V's oppgave. Det bør så godt det lar seg gjøre rapporteres hvordan katastrofen forløp, og det bør også søkes forklart hvorfor det skjedde.

Under det utredningsarbeid som f.t. pågår i V vedrørende flomvarslingtjenesten vil også V's rolle i katastrofesituasjoner bli forsøkt nærmere vurdert i tråd med de tanker som er nevnt ovenfor.

2.10. Landskapspleie og naturvern

Arbeids- og ansvarsområdet på dette felt i forbindelse med utnyttning av landets vassdrag ligger under Kontoret for landskapspleie og naturvern (VN). Kontoret er dessuten tillagt betydelige arbeidsoppgaver i forbindelse med kraftoverføringsanlegg (E og S) og vil også få store oppgaver i forbindelse med varmekraftanlegg (S). Vesentlig gjennom betingelser satt av Statens vann- og avløpskontor i vann og avløpsaker har VN også oppgaver ved en del vannforsynings- og gruveanlegg.

All bruk og utnyttelse av landskap og natur påvirker miljøet og kan skape interessekonflikter. Noen virkninger er objektivt sett klart negative, mens andre også kan ha sine positive sider.

Ved bruk og utnyttning av landskap og natur skjer det både et forbruk og et lån av naturressurser. Arten og graden både av forbruket og lånet varierer sterkt. Dette avhenger både av arten og graden av bruk og utnyttning, og også av hvor godt en klarer å gjennomføre de enkelte prosjektene, og av i hvor stor grad det er mulig å restaurere landskapet og eliminere de negative påvirkningene etter endt bruk.

Landskapspleie og naturvern står for begreper som i dag stort sett er godtatt som selvfølgelige deler av vurderingsgrunnlaget ved all planlegging, konsesjons-behandling, gjennomføring, vedlikehold og restaurering etter inngrep eller annen utnyttning og bruk av natur og landskap. Virksomheten omfatter særlig landskapsarkitektoniske, biologiske, geologiske og tekniske forhold. Den kan behandles under stikkordene: VERN, FORMING, VEDLIKEHOLD, RESTAURERING OG GJENNOMFØRING.

- Vern Den vernende delen tar i hovedsak sikte på å bevare verneverdige naturlandskap og verdifulle kulturlandskap. Det er igjen en to-delt oppgave som dels tar sikte på a) totalt vern mot bruk og utnyttning og b) begrense skadevirkning der bruk eller utnyttning er bestemt.

a) totalt vern har særlig skjedd gjennom arbeidet med den verneplanen for vassdrag som Stortinget vedtok 6. april 1973. Der er det gjennomført dels varig vern, og dels 10-årsvern med den forutsetning at objektene skal vurderes igjen innen 10-årsperioden løper ut. Ellers vurderes varig vern også i forbindelse med opprettelse av referanseområder, nasjonalparker, landskapsvernområder o.l. Sistnevnte saksområder ligger under Miljøverndepartementet, men V avgir uttalelse i vassdragsspørsmål.

b) begrenning av skadevirkninger skjer i det vesentligste gjennom vurdering og godkjenning av planer, ved pålegg om endringer og gjennom tilsyn ved befaringer på stedet.

- Forming Den formende virksomheten tar sikte på at det nye kulturlandskapet som er en følge av bruk og utnyttning skal vokse fram etter sunne og mest mulig gjennomtenkte estetiske, økologiske og bruksmessige prinsipper. Dette skjer i det vesentligste gjennom vurdering og godkjenning av planer, ved pålegg og gjennom tilsyn ved befaringer på stedet. VN utarbeider innstilling til Industri-departementet om bygging av eventuelle grunndammer i regulerte vassdrag. For planlegging og utførelse av grunndammer o.l. samarbeides særlig med VF og VH.

- Vedlikehold De generelle bestemmelsene om tilsynsplikt fører nødvendigvis også til et varig tilsynsforhold, kanskje særlig når det gjelder vegetasjonsetablerende tiltak. Dessuten har bestemmelsen om "varig råderett" over bl.a. steintipper i konsesjonsvilkårene gitt hjemmel for et mer spesielt tilsyn. Hittil har det særlig resultert i å ta stilling til planer om uttak av stein fra tipper for bruk til vegbygging og byggeformål av forskjellig slag og bruk av tippområder til byggegrunn og annet.
- Restaurering Når bruk og utnytting ikke lenger er aktuelt, skal det før nevnte "lånet" av naturressurser tilbakebetales. Berørte objekter og områder skal så vidt mulig restaureres. Slike restaureringsarbeider skjer regelmessig i massetak av alle slag straks uttaket er avsluttet, men også i terreng ellers som midlertidig er berørt under byggearbeider, f.eks. ved dambygging, vegbygging o.l.

Restaurering av vassdrag der kraftverk og reguleringsinnretninger av forskjellig slag ikke lenger skal brukes, forekommer også. I dag gjelder det naturlig nok bare små enheter, men disse sakene er imidlertid særlig viktige fordi de gir erfaringsgrunnlag for senere større saker.

Restaureringsarbeidet i forbindelse med nedlegging av fløtingen i vassdragene er også aktuell og vil trolig bli det i enda større grad fremover.

Ved alle restaureringssaker er det viktig å samarbeide med vedkommende myndigheter og faglige interesser for å hindre at kulturhistorisk verdifulle objekter og annet blir ødelagt. Saker om nedlegging av vassdragsanlegg er ellers av typisk tverrfaglig karakter innen V.

- Gjennomføring De store prinsipielle forhold et prosjekt har til miljø, landskap og natur blir vurdert gjennom konsesjonsbehandlingen. Tilbake står detaljplanlegging, anleggsarbeide og driften av det ferdige kraftverket, koblingsanlegget, kraftlinjene m.v.

I samsvar med betingelser satt i konsesjonsvilkår, følger VN opp vesentlige deler av denne virksomheten.

Erfaring har vist at det i fremtiden i større grad enn hittil må satses på tilsynsmenn plassert ute i distriktene. Det er påkrevet bl.a. fordi virksomhet av rutinemessig karakter i størst mulig grad kan avgjøres på stedet. Dessuten gir tidens store og effektive maskinpark o.a. muligheter for store inngrep på kort tid. Med økende krav til landskapsmessig standard er det derfor nødvendig med hyppige inspeksjoner. Det skjer ved gjennomgåelse og godkjenning av planer, utarbeidelse av eventuelle alternative planer for forming o.l., anbefalinger, pålegg og tilsyn. Det legges vesentlig vekt på en stor og god kontaktflate utad, særlig da med kommuneadministrasjonene, folkevalgte organer og andre interesserte i berørte distrikter og byggherrene. Det skjer ved samtaler, møter, kurs, foredrag, utarbeidelse av publikasjoner og film, befaringer og spesielle tilsynsmenn på stedet.

2.11. Renhold (rydding i vassdrag)

Dette er et område hvor man synes å mangle en ansvarlig instans som kan gripe inn ved oppståtte situasjoner. Årsak- og ansvarsforholdet ved tilstoppinger p.g. av gjengroing, drivgods, is m.v. kan være uklart. Skyldes situasjonen naturlige forhold (f.eks. leirras), reguleringer i vassdraget e.a.?

Det må her skjelnes mellom to oppgaver: opprydding som forebyggende tiltak mot flom o.l. og opprydding ved oppståtte katastrofesituasjoner.

Hvem skal ta seg av den førstnevnte oppgaven: regulanten, kommunen, NVE? Kommunalt ansvar for rydding i elveløp er neppe særlig hensiktsmessig i de fleste tilfellene. Dette gjelder i hvert fall de større vassdragene som vel må vurderes under ett. Saken bør utredes og V's stilling nøye vurderes.

Når det gjelder regulerte vassdrag er det viktig å være klar over at en der i mange tilfeller får en kraftig vekst av busker og trær. I noen tilfeller kan dette være en fordel utfra f.eks. estetiske betraktninger. Men dersom reguleringen er gjennomført på en slik måte at en kan vente flom i det samme vassdraget av og til (og det gjelder vel nesten alltid), må en rydde i blant slik at eventuelle flommer kan passere, ellers vil en kunne oppleve alvorlige flomskader.

Ved alvorligere situasjoner (katastrofesituasjoner) ligger ansvaret og ledelsen hos politimyndighetene som får bistand av kommunale faglige etater, teknisk sakkyndige o.a. Også NVE konsulteres og VH, VF og VV (jfr. pkt. 2.8. Flomkontroll, forbygninger og senkningstiltak og pkt. 2.9. Beredskap og katastrofetjeneste for vassdrag) kan få spesielle oppgaver i denne sammenheng.

2.12. Rekreasjon og friluftsliv

Vassdragenes betydning for rekreasjon og friluftsliv kan ikke uttrykkes entydig. Det har klar sammenheng med de kravene det enkelte menneske og de forskjellige friluftaktivitetene stiller. Forholdet er mer konfliktfylt enn folk flest ofte er klar over. Rent skjematisk har friluftslivet én side som vedrører fysiske og en annen som vedrører psykiske forhold. Rent konkret kan f.eks. en dam være nødvendig eller fordelaktig for bading, fiske, båtsport m.v. Indirekte kan dammen også ha betydning for friluftslivet gjennom den virkningen den har på dyre- og planteliv (jakt, fiske, naturstudier, fotografering osv.). På det psykiske plan vil kravene ofte ha sammenheng med uberørthet og - eller gjennomarbeidet og god planlegging og utførelse av eventuelle inngrep. Her kommer oftest følelsene inn med stor tyngde.

Med den økende urbanisering er det oppstått et stadig voksende behov for utøving av friluftaktiviteter, og mye tyder på at vi i relativ nær fremtid får en sterk øking i bruksintensiteten og bruksmåten av våre vassdrag i forbindelse med rekreasjon og friluftsliv. Når det gjelder den praktiske tilrettelegging for slike aktiviteter, bør V komme inn som koordinator for vassdrags-tekniske inngrep.

Det må således ventes at det i årene som kommer vil bli anlagt dammer, tjern og mindre innsjøer i rekreasjons- og friluftsyemed som sportsfiske, bading, båtsport, padling o.l. Eventuelt tilsyn av tilhørende damanlegg må ventelig utføres (jfr. hva som er sagt om dette under pkt. 2.6 Fiske).

Ved vurdering av de grunndammene som i dag bygges, blir også friluftinteressene tillagt stor betydning. Det gjelder oftest fiske, men en har også en rekke eksempler på at f.eks. bademulighetene har vært det avgjørende.

En har også eksempel på at steintipper er plassert of formet slik at de er blitt til badeplasser, campingplasser, båtplasser o.l.

Om verneplanen for vassdrag, se pkt. 2.10, avsnitt Vern. Denne planen omfatter vassdrag som ut fra friluft-, natur- og miljøverninteresser er unntatt fra kraftutbygging.

2.13. Prognoser og flomvarsling

Hydrologiske prognoser er i dag av stor økonomisk verdi. Det er flere hydrologiske komponenter som man kan ha ønske om å forutsi og som hver for seg krever sin metodikk. I dag kan også flere av disse komponenter prognoseres, riktig nok med en varierende grad av treffsikkerhet.

Det er som regel ekstremtilstander, som flom og uttørking, det har vært størst interesse for å kunne forutsi. Dette er ganske naturlig, da slike tilstander gjerne fører med seg ødeleggelser og problemer av forskjellig art. I forbindelse med en tiltagende utnyttelse av våre vassdrag ønsker man i dag også prognoser for mer ordinære tilstander, og da gjerne for alle årstider. Dette har betydning for all virksomhet langs vassdragene.

Man skiller mellom en prognose og en varsling. Det å prognosere, er på faglig grunnlag å gjøre seg opp en mening om hvorledes utviklingen vil bli fra nå av og i en gitt tid fremover. Det å varsle er å meddele resultatet til dem det måtte berøre.

En prognose forutsetter at man forutsier i tid, d.v.s at man forutsier tidspunktet eller tidsperioden når en viss tilstand vil opptre. Ofte kreves det bare tall for ekstremverdier eller en hyppighetsstatistikk for de samme verdier, f.eks. ved fastsettelse av dimensjonsflom for et byggverk (dam, bro, etc.) Dette er tilstander som kan tenkes å oppstå i fremtiden, men man sier ikke når det vil skje. Selv om dette ikke er en prognose i egentlig forstand, er det et beslektet problem som ofte må besvares.

Hydrologiske prognoser er svært avhengige av den meteorologiske meldetjeneste og utviklingen av kvantitative langtidsprognoser for først og fremst nedbør og lufttemperatur.

Flomvarsling er utført av Hydrologisk avdeling siden 1967 for nedre delen av Glomma og siden 1971 også for Mjøsa. Dette kom i gang etter anmodning fra Industridepartementet.

Det er et utbredt ønske om flomvarsling også i andre elver. Ønskene kommer fra flomtruede distrikter.

Det bør etableres en permanent, utvidet og forsterket flomvarslingstjeneste ved Hydrologisk avdeling. For å få denne så effektiv og sikker som mulig bør den bygges opp og kombineres med annen hydrologisk prognosetjeneste som foregår over hele året. Våre kraftverk og reguleringsforeninger er interessert i en slik tjeneste. Disse representerer store samfunnsinteresser, og det bør ofres bedre plass for en omfattende prognosetjeneste i det fremtidige program for Hydrologisk avdeling.

Vedrørende flomvarsling som ledd i en beredskaps- og katastrofetjeneste for vassdrag vises til pkt. 9.

2. 14. Hydrologi

Hydrologisk avdelings nåværende arbeidsområder er fastlagt i NVE's instruks av 15. juni 1960. I følge denne instruks skal avdelingen "foreta hydrologiske og andre undersøkelser for å skaffe nærmere kjennskap til landets vassdrag". Denne generelle instruks stiller Hydrologisk avdeling meget fritt i valg av arbeidsfelter innenfor faget. Instruksen er dog så generelt formulert at det kan tenkes å oppstå uklarhet om avgrensningen, både emnemessig (grenseområdet til andre fag) og arbeidsmessig (hvor grundige undersøkelser skal være).

Avdelingen er konsulent for en rekke interesser innenfor hydrologien:

- NVE er avdelingens største oppdragsgiver. Oppdragene gjelder dels planlegging av statens kraftverker, dels også utredning i konsesjonsspørsmål.
- kraftutbyggere og brukseierforeninger utover landet.
- kommunale og offentlige etater med ansvar for vannforsynings- og kloakkplanlegging.
- jord-, skogbruk- og fløtningsinteresser.
- fiskeri- og andre sakkyndige.
- dessuten en rekke private firmaer og enkeltpersoner. Særlig må her nevnes private konsulentkontorer med oppdrag i tilknytning til hydrologi.

Det må være Hydrologisk avdelings plikt å tilfredsstille disse forskjellige bruksinteresser i den utstrekning disse kan sies å representere samfunnsoppgaver.

Hovedoppgavene for Hydrologisk avdeling kan kort skisseres som følger:

- Innsamling, bearbeiding og publisering av landsomfattende observasjonsdata innen hydrologien.
- Forskning innen hydrologien. Forskningen skal for det første ta sikte på en beskrivelse av landets hydrologi. Dernest skal den søke å forklare de hydrologiske prosesser som opptrer i norsk natur og norsk klima. Forskningens tredje hovedmål bør være å gi vitenskapelig grunnlag for praktiske løsninger på de problemer av hydrologisk art som finnes i Norge.
- Servicefunksjoner overfor samfunnet. I egentlig forstand er naturligvis også de to foran nevnte oppgaver servicefunksjoner overfor samfunnet, men det tenkes her spesielt på slike ytelser som:

oppdragsvirksomhet for private og offentlige oppdragsgivere, prognosering og varsling,

hydrologisk sakkyndig bistand i vassdragsjuridiske spørsmål,

informasjonsvirksomhet utad.

I uttalelser av faglig art bør avdelingen stå fritt uten hensyn til saksbehandlingen i NVE's administrasjon forøvrig.

Innen begrepet prognoser ligger det en stor oppgave og en utfordring til hydrologen. Denne oppgaven krever en koordinert innsats av flere fagfolk. Oppgaven hører naturlig hjemme ved en sentral tjeneste med adgang til en stor datamaskin og med god kommunikasjon og hurtig overføring av data fra nedbørfeltene.

Det er i avdelingens arbeid blitt klart at hydrologiske problemer best løses når man anlegger et helhetssystem på spørsmålene. Det er derfor ønskelig at man tilstreber et så nært faglig samarbeid som mulig mellom alle de sentrale deler av hydrologien. Ved valg av fremtidig organisasjonsform for Hydrologisk avdeling må man derfor ta hensyn til at de ønsker som er skissert ovenfor, blir oppfylt i størst mulig utstrekning, og at avdelingen i uttalelser av faglig art fortsatt må stå fritt.

En vesentlig innvending som i dag kan reises mot Hydrologisk avdeling er at den har et for snevert interessefelt, idet vesentlige deler av vannets kretsløp mangler på avdelingens program (hydrometeorologi, snøforskning, markvann, materialtransport, etc.). En utvidelse av hydrologisk avdelings arbeidsfelt må derfor vurderes i forhold til hele samfunnets krav om hydrologisk viten og bistand, og det bør bygges opp en hydrologisk tjeneste som kan ivareta et moderne samfunns krav på hydrologiske ytelser.

Den nasjonale hydrologiske tjeneste bør arbeide i overensstemmelse med internasjonale tekniske bestemmelser og overenskomster på det faglige plan.

3. GRUNNLAG, MÅL OG OPPGAVER FOR VASSDRAGSDIREKTORATET

3.1. Grunnlag

Vassdragsdirektoratets eksistens bygger på at

- vassdragene og vannressursene og en rekke oppgaver i forbindelse med disse utgjør et samlet system der det er mye å vinne ved å ha en høy grad av enhetlig ledelse og koordinering;
- statsledelsen finner det nødvendig å ha et felles, statlig organ for å sikre samfunnets interesser vedrørende vassdrag og vannressurser;
- den faglige ekspertise som er nødvendig for forvaltningen av vassdrag og vannressurser blir mest rasjonelt oppbygd og utnyttet under en felles ledelse;
- oppgaver i forbindelse med vassdragenes og vannressursenes forvaltning er nær forbundet med en rekke andre samfunnsoppgaver og derfor må løses innenfor rammen av samfunnets samlede muligheter.

3.2. Mål og oppgaver

V skal innenfor rammen av myndighetenes bestemmelser og retningslinjer sørge for at landets vassdrag og ferskvannsressurser blir utforsket og forvaltet til samfunnets beste, under hensyntagen til miljø, natur, nærings- og distriktsinteresser.

V skal delta i planleggingen av vassdragenes og vannressursenes anvendelse, kultivering og vern samt ha ansvaret for den sentrale oversikt i samme forbindelse.

Anvendelsesområdet vil omfatte vannkraft, vannforsyning, irrigasjon, fiske i ferskvann, rekreasjon, resipient for kloakk o.l., kjøleformål samt transport på/over elver og sjøer.

Kultivering vil omfatte flomkontroll, tørrlegging, inndemning, landskapspleie m.v.

Vernet vil bl.a. omfatte forurensningskontroll, renhold (rydding i vassdrag), sikring mot flom, erosjon og isgang samt vern av vassdrag mot inngrep.

Hydrologien er en grunnleggende vitenskap for fornuftig anvendelse, kultivering og vern av våre vannressurser. Vassdragsdirektoratet skal derfor ha nødvendig kompetanse for å løse allsidige, hydrologiske oppgaver, medregnet hydrologiske prognoser og varsler.

4. STRATEGIER FOR PRODUKTER OG TJENESTER, BRUKERE AV PRODUKTER OG TJENESTER, BRUK AV EKSTERN BISTAND

4.1. Strategi for produkter og tjenester

4.1.1 For å nå de angitte mål og til løsning av de grunnleggende oppgaver skal Vassdragsdirektoratets ressurser anvendes som følger:

- V skal våke over offentlige og almene interesser i vassdragene.
- V skal være rådgivende organ for overordnet myndighet i vassdragssaker innen rammen av V's oppgaver.
- V skal bistå overordnet myndighet i arbeidet med til stadighet å ha et adekvat system av retningslinjer, bestemmelser og lover for vassdragenes og vannressursenes anvendelse og vern.
- V skal behandle og fremme innstilling om ervervs- og vassdragsreguleringskonsesjoner samt avgjøre/fremme innstilling i saker etter vassdragsloven, dessuten utøve kontroll med vilkårenes overholdelse.
- V skal forestå hydrologiske undersøkelser med vekt på vannets forekomst, fordeling, sirkulasjon og fysiske egenskaper samt utarbeide hydrologiske prognoser og varsler.
- V skal ha ansvaret for offentlige vassdragsnivellementer og andre geodetiske målinger som er knyttet til vassdragene og vannressursene.
- V skal foreta teknisk/økonomiske undersøkelser og utarbeide oversikter over landets vannkraft samt utvikle en systematisk datatjeneste vedrørende utbygde og nyttbare vannkraftressurser.
- V skal planlegge, utføre og føre tilsyn med forbyggings-, senkings- og flomskadetiltak og bistå andre myndigheter med vassdragstiltak, ved naturskader m.v.
- V skal utføre kontroll og tilsyn med vassdrag og med utførelse, bruk og vedlikehold av anlegg i og/eller over vassdrag, herunder inngrep som endrer vassdragets far og strømforhold, og dessuten tiltak i forbindelse med fiske, transport, landskapspleie og friluftsliv/rekreasjon.
- V skal være den sentrale myndighet når det gjelder planer og kontroll for anlegg og tiltak vedrørende landskapspleie og naturvern i forbindelse med vassdragenes utnyttelse.

- V skal behandle konsesjonsavgiftssaker i forbindelse med vassdragenes utnyttelse samt bistå ligningsmyndighetene med data for skattlegging av vannkraftanlegg.
- V skal i samarbeid med andre offentlige myndigheter forberede tiltak og kunne yte bistand vedrørende vassdragene i forbindelse med beredskap og katastrofer.
- V skal være et konsultativt organ i hydrologiske og andre vassdragsspørsmål.
- V skal informere om sin virksomhet og ta sikte på å utvikle samarbeid med etater, institusjoner, utbyggere og berørte interesser innen rammen av V's oppgaver.
- V skal søke samarbeid med organer og institusjoner i andre land og bidra til internasjonal utveksling av faglig kunnskap.
- V bør i den grad det er relevant, gjøre sin ekspertise tilgjengelig for utviklingsland.
- V skal bestrebe seg på å gjennomføre en personalpolitikk og et arbeidsopplegg som legger forholdene til rette for utvikling, trivsel og god helse for den enkelte, samt god samarbeidsånd og effektivitet i organisasjonen som helhet.

4.2 Strategi overfor brukere av produkter og tjenester

4.2.1 Vassdragsdirektoratet skal overfor brukerne yte tjenester over et bredt register innen sitt kompetanseområde. Det vil i særlig grad være tale om:

- Teknisk-økonomiske vurderinger
- Innstillinger, utredninger og uttalelser
- Planlegging og utførelse av vassdragstiltak
- Tilsyn
- Teknisk og økonomisk samarbeid
- Data- og forskningssamarbeid

4.2.2 Følgende grupper av brukere skal anses som de primære og ha særlig krav på å få dekket sitt behov for produkter og tjenester:

- Storting og departementer
- Fylker og kommuner
- Reguleringsforeninger, kraftselskaper, Statskraftverkene
- NVE forøvrig
- Tekniske og juridiske konsulenter
- Riksskattestyret

- Private og foreninger med klare interesser for landets vassdrag og ferskvannsressurser
- Universiteter, høyskoler og vitenskapelige institusjoner
- Internasjonale organisasjoner

4.3. Strategi for bruk av ekstern bistand

- 4.3.1 Hovedprinsippet for bruk av ekstern bistand som alternativ til Vassdragsdirektoratets egen innsats skal være hensynet til arbeidsresultatets kvalitet, tidsfaktoren og betydningen av å opprettholde egen kompetanse på sentrale fagområder.
- 4.3.2 I saker hvor Vassdragsdirektoratet selv ikke har, og hvor det ikke er rimelig å bygge opp egen kompetanse og kapasitet, skal andre institusjoners faglige ekspertise utnyttes. Dette gjelder både uttalelser og utredninger i den løpende saksbehandling og spesialoppdrag av annen art.
- 4.3.3 Vassdragsdirektoratet skal i utbyggings- og reguleringssaker innhente uttalelser fra berørte instanser og interesser i henhold til vassdragslovgivningen.

5. STRATEGI VIS-A-VIS MYNDIGHETER, STYRINGSVERK OG SAMFUNN

- Vi skal i forholdet til overordnet myndighet, d.v.s. departement, regjering og Storting bestrebe oss på å fremelske samarbeid, gjensidig fortrolighet og tillit. Dette er nødvendig for at vi skal bli tildelt den delegering og det ansvar som er en forutsetning for at vi skal fylle vår oppgave. I mange saker vil det være riktig å trekke myndighetene tidligst mulig inn i saksbehandlingen.

Den primære forutsetning for tillit er faglig styrke og at vi utfører en saksforberedelse som best mulig belyser alle relevante forhold.

- Under utøvelse av våre plikter i henhold til lov samt pålegg fra overordnet myndighet skal vi la service i enhver form gjennomsyre vår organisasjon for å betjene hele samfunnet på beste måte.

Våre handlinger, innstillinger og avgjørelser skal ta sikte på det som gagnar helheten, herunder en balansert disponering av landets ressurser i forbindelse med vann og vassdrag.

- Under behandling av søknad om tillatelse til vassdragsregulering, utbygging og utførelse/utøvelse av tiltak og virksomhet skal vi beflitte oss på samarbeid med søkeren for å få søknaden mest mulig fyldestgjørende m.h.t. opplysninger om alle relevante forhold.

Videre skal vi ved slike saker beflitte oss på at de blir fremlagt for lokalsamfunnet i en form som gir videst mulig informasjon om virkningene (fordeler, skader, ulemper m.v.) for lokalsamfunnet.

- Ved planer og utførelse av tiltak og anlegg som foregår i vår regi (flomsikrings-, senkningsanlegg) skal vi beflitte oss på samarbeid med det berørte lokalsamfunnet.
- Vi skal i alt vårt arbeid ha for øye å ta alle relevante forhold i betraktning. Dette gjelder overfor såvel søkerens, hele samfunnets som lokalsamfunnets ønsker og målsetting.

- Overfor andre myndigheter som behandler/forvalter grener av vannressursenes anvendelse og vern, herunder planleggingsorganer på alle trinn, skal vi beflitte oss på samarbeid for å nå et optimalt resultat ledet av samfunnets overordnede interesser. De enkelte myndigheters kunnskaper og forutsetninger bør utnyttes og dobbeltarbeid unngås. Vi skal arbeide for gjensidig informasjon.

Det samme gjelder overfor myndigheter, utvalg, sammenslutninger, institusjoner og eksperter som trekkes inn i vår saksbehandling.

- Som kontrollerende myndighet skal vi bestrebe oss på å opparbeide tillit og faglig respekt fra regulanter, utbyggere og berørte interessenter.
- Overfor eventuelle overnasjonale myndigheter skal vi bistå våre egne overordnede myndigheter med å ivareta Norges interesser i den grad det er mulig innenfor den målsetting og de regler som gjelder.

Samarbeidsformer

I alt vårt samarbeid med andre skal vi tilstrebe så enkle og lite byråkratiske samarbeidsformer som mulig. Dette gjelder vis-a-vis alle enkeltpersoner, organer og instanser som vi i vår virksomhet kommer i kontakt med. Vi skal arbeide for delegering og søke å fjerne alle unødige ledd i saksbehandlingen. Gjennom massemedia og overfor myndigheter, utbyggere og publikum skal vi drive saklig, aktiv informasjon for å øke forståelsen for alle sider ved vassdragenes anvendelse, kultivering og vern.

6. STRATEGI FOR PERSONALFORVALTNING, ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON

- 6.1 Mulighetene for å oppfylle vår målsetting er avhengig av at vi har tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft med interesse for arbeidet og med evne og vilje til samarbeid, og at dette personell settes inn under en kvalifisert ledelse i en organisasjonsform som er hensiktsmessig i relasjon til de ulike oppgaver.
- 6.2. Vi vil søke å etablere et kvalifisert lederskap ved utvikling av de ledere vi har og å satse på nye lederemner.
- 6.3. Vi vil søke å knytte til oss kvalifisert arbeidskraft ved å skape oss et godt renommé som arbeidsgiver, ved å tilby interessante arbeidsforhold og ved å utnytte de muligheter som lønnsregulativet gir til en tilfredsstillende avlønning.
- 6.4. Vi vil søke å øke de ansattes kvalifikasjoner, personlig og faglig gjennom interne og eksterne opplæringstilbud og ved tildeling av allsidige og interessante arbeidsoppgaver. Vi vil innenfor rammen av effektiv og forsvarlig saksbehandling gå inn for delegering av avgjørelser, ansvar og arbeidsoppgaver til avdelinger, kontorer, etablerte grupper o.l., for på den måten å videreutvikle de ansattes evner, ansvarsfølelse og etatsånd.
- 6.5. Vi ønsker å øke de ansattes interesse for sitt arbeid og stimulere til økt innsats også gjennom en lønns- og opprykkspolitik som premierer dette, og gjennom mer aktive bestrebelser for å få rette mann på rett plass.
- 6.6 De ansattes sikkerhet og helse skal tas vare på gjennom systematiske verne- og helsetiltak.
- 6.7 Vi vil søke å skape et godt arbeidsmiljø og et godt forhold mellom medarbeidere på alle trinn, andre organer i og utenfor etaten, de ansattes organisasjoner, tillitsmenn og øvrige representanter gjennom informasjon og personlig kontakt som også gir anledning til innflytelse på egen arbeidssituasjon, slik at den enkelte kan føle sin egen betydning og plass i helheten.
- 6.8. Vi vil søke å bidra til økt trivsel på og utenfor arbeidsplassen gjennom konstruktive og tjenlige velferdstiltak, samt i den grad det er mulig, vise forståelse for den enkeltes personlige problemer.

7. FUNKSJONELL STRATEGI

- 7.1 Vi skal under løsningen av V's oppgaver søke en naturlig arbeidsfordeling som bygger på en oppdeling av vassdragenes og vannressursenes anvendelse, kultivering og vern.
(Jfr. Kap. 3.2, 2. - 5. avsnitt).
- 7.2 V's avdelinger og kontorer skal i størst mulig grad utnytte ekspertise og faglig kompetanse i etatens øvrige organer. Samarbeidet skal være preget av tillit og vilje til ekspeditte saksbehandling.
- 7.3 Organisasjonen av V må tillate et effektivt samarbeid mellom avdelinger og kontorer i løsningen av enkeltsaker og -saksområder. Enkelte oppgaver kan kreve dannelselse av arbeidsgrupper for kortere eller lenger tid med en sammensetning som gir kompetanse over et bredt felt av V's arbeidsområde. En slik arbeidsform forutsetter et fleksibelt syn på V's interne organisasjonsgrenser.
- 7.4. På alle nivåer i organisasjonen skal vi bestrebe oss på å gi intern informasjon i et omfang og i en form som er tilfredsstillende for våre medarbeidere.